

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

2019 - 2024

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	10
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. Mélyszegénységben élők és romák helyzete, esélyegyenlősége	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	32
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	45
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	50
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	56
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	62
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	64
1. A HEP IT részletei	65
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	67
3. Megvalósítás	70
4. Elfogadás módja és dátuma	74

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Bevezetés

Pécsvárad Város Önkormányzata, összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, 49/2013. XI. 2. sz. határozatában Esélyegyenlőségi Programban rögzítette a 2013-2018. időszakra az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Jelen dokumentum a 2018-2023. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program, mely az elmúlt időszak eredményeit, a megvalósult, a folyamatban lévő és megvalósításra váró feladatok áttekintésével határozza meg az elkövetkező időszak fejlesztési irányait az esélyegyenlőségi célcsoportok vonatkozásában.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Történeti áttekintés

Pécsvárad Baranya megyében, a Keleti-Mecsek déli lejtőjén, a Mecsek (egyben Dél-Magyarország) legmagasabb csúcsa, a 682 méter magas Zengő lábánál fekszik. Éghajlatát a mediterrán hatás befolyásolja. Mérsékelt nedves körzet, bővizű völgyekkel, rétekkel és száraz, forró, karsztos domboldalakkal. Az enyhe telű dombsági terület itt találkozik a központi, magasabb hegyi területekkel. A Keleti-Mecsek déli részének mellékközpontja. Kialakulásában, fejlődésében mindig fontos gazdasági erőforrást jelentett, hogy egy országos (Budapest - Pécs - Eszék) és több mellékútvonal keresztezésében fekszik. Az ország valamint a megye központja, a Duna továbbá Eszék felé a római időktől fogva összeköttetése volt.

A Zengőt körülölelő falvak mindegyikének története a honfoglaló ősökig vezethető vissza. A vidék központja már a X. században a Zengő lábánál fekvő Pécsvárad volt. A magyar államiség megszületésének korába tekinthetünk vissza, ha idelátogatunk. Bárhonnan közeledjünk is, messziről szemünkbe tűnik a vár és a templomok együttese, a körülöttük elterülő település látványa.

Szent István király alapított itt bencés apátságot, melynek első apátja, Asztrik hozta a koronát a keresztény vallást meghonosító Istvánnak Rómából. A pécsvárad vár X. századból fennmaradt kápolnája és annak freskója egyedülálló korabeli műemlék. Pécsváradot a Szent István által 1000-ban alapított monostor tette annak idején országos jelentőségű állam- és egyházszerkezési központtá.

Pécsvárad ezer esztendeje szerves központja egy kisebb tájegységnek, a Keleti-Mecseknek. Géza fejedelem korában a mai vár területén fejedelmi udvarház és két templom állott. Ezt a birtokot adta István király a bencés rendnek két piac jogával és mintegy 40 faluval együtt. Az apáti palotát, a templomokat és a szerzetesházat a vár fogadta be, kívülé éltek a vár szolgálói és külön a szabad polgárok. 1258-ban Pécsváradon a szabad polgárok pereskednek az apát földesúrral függetlenségük érdekében. Eléri, hogy külön városi bíróval, esküdteikkel és önkormányzattal irányítsák életüket. A két piac 30-40 kilométerről vonzotta az iparosokat, kereskedőket. Helyben is jelentős számban éltek iparosok, kereskedők, vállalkozók a középkorban. A felső piac

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

körül (ma Kossuth tér) jelennek meg az első polgárházak. A szőlőkultúra napjainkig, a vízimolnárság hagyománya a közelmúltig fennmaradt Pécsváradon.

Civitasként, azaz városként 1333-ban említik először Pécsváradot. Oppidumként, azaz mezővárosként 1439-ben és a XV-XVI. század fordulóján szerepel az oklevelekben. Pécsváradot a monostorról és a Vashegyről (a Zengő középkori neve) nevezik meg 1212-ig: monasterium Sancti Benedicti (Szent Benedek monostora; 1038, Pozsonyi , Pray kódex). WARAD = vár(acska), kis vár, írják le 1212-ben először egy peres iratban. Mai alakjában Károly Róbert írja le először a hely nevét, aki Pechwaradról keltezi egy levelét 1316-ban. A török hódoltság (itt 1543-1686) idején Pécsvárad az 5 baranyai náhie (bíróági székhely) egyike. A virágzó középkori város a török időben lehanyatlak. Ebben az időben szerbek települnek a városba. A magyarság a török időben veszi fel a kálvini vallást. 1689-től a pécsvárad apát megkezdi a németek betelepítését, akik 1711-1712-ben érkeznek tömegesen. A pécsvárad németiség katolikus vallású, leszármazottai ma is itt élnek.

A nagybirtokot Mária Terézia 1778-ban közalapítványi uradalommá alakítja. Célvagyon lesz, feladata a budai egyetem fenntartása, működését a királyi kamara irányítja. Mint kincstári birtokot példaszerű jobbágyvédő politika, korszerű technológia jellemzi, így Pécsvárad és környéke dinamikus fejlődik. A pécsvárad uradalom ezután egyike a történelmi Magyarország 5 főtiszti kerületének, tisztviselőinek házakat épít a város területén, melyek ma is állnak. A hiteleshely 1778-ig működik a várban. 1848-ig a várban van az úriszék, a földesúri törvényszék. Elnöke a táblabíró, tagjai uradalmi főtisztek, ügyvédek, tisztviselők. 1793-tól fogva Pécsvárad katonai állomáshely, ahol laktanya és kórház van a Hardegg vasas lovasok számára. A katonák a XIX. század végéig tartózkodnak itt. Épületeik ma is állnak.

1849 októberében alakul meg a pécsvárad járás, amely 1966-ig áll fenn. 1909-ben kezdik építeni a Pécs-Bátaszéki vasútvonalat, 1912-ben indul a személyszállítás. Felélénkül a gazdasági élet: 1910-ben megalakul a Pécsvárad Takarékpénztár. 1911-ben a helyi és környékbeli tejtermelésre alapozva Fleischer Lipótné sajtgyárat alapít: üzlethálózatuk volt Budapesten, szállítottak Belgiumba, Angliába, Német-, Olasz- és Franciaországba. A legnépesebb iparos cég, a molnárság évszázadokon keresztül, 1948-ig mintegy 25 vízimalmot működtet Pécsváradon. 1919-ben modernizálnak, részvénytársaságként létesítik a múmalmot, a Pécsvárad Malom Kft. jogelődjét.

1934-ben Pécsvárad lakóinak száma 2760: 90 iparos dolgozott a településen. Volt gőztéglagyár, benzintöltőállomás, 3 fakereskedés, gőzmalom, mészégető, 4 mészáros, 20 kereskedő. Élénk társadalmi élet zajlott a 7 egyesületben. Mindkét világháború pusztításai megkímélték a települést, az első világégésben 72 pécsvárad esett el. 1918 ősztől Pécsvárad is antant szerb megszállás alá kerül 1921 augusztusában, a megszállás végeztével a helyi szerbség Jugoszláviába távozik, eltűnik Pécsváradról. 1945 után Pécsvárad népe, társadalma alapvetően átrendeződik, kicserélődik. Mintegy 180 katonai és polgári személy veszt életét a háborúban és a deportálásokban. Csaknem eltűnik a mintegy 150 fős helyi zsidóság. 1944 karácsonyán indítják oroszországi munkaszolgálatra a helyi sváb fiatalokat, főként nőket. 1946 tavaszán 86 polgárt minősítenek volksbundistának, 36 házat, 449 kh földet vesznek el tőlük, ugyanakkor 134 család igényel összesen 395 kh földet, a Dél-vidékről, az Alföldről, 1947-ben a Felvidékről érkező magyar családok.

1948-ban földműves-szövetkezet alakul, 1949-ben alakít tsz-t 30 új gazda, 1953-ban 22 gazda kerül kuláklistára. 1951-ben alakul meg a Kisipari Termelőszövetkezet a helyi iparosokból, majd ebből 1963-ban a Járasi Építő KTSZ: mindhárom szövetkezet túlélte az 1990-es változásokat. Az államosítások, szövetkezetesítések korában sem települt Pécsváradra a helytől idegen vagy környezetszennyező ipari tevékenység. Megőrződtek a hely hagyományai: a gyümölcstermesztés, szőlőművelés, iparűzés, erdőgazdálkodás, idegenforgalom, sokféle szolgáltatás. Az értelmiség koncentrációja jelentős. 1953-ban a város határában megépült a 6-os főközlekedési út vonal. A község keleti határában új családi házas településrész alakult ki az ötvenes évek végétől napjainkig. Az utóbbi években a város nyugati irányban is terjeszkedni kezdett, új utcák jöttek létre, melyek egy modern családi házas övezetet alkotnak. Pécsvárad történelmi településrésze ugyanakkor szinte érintetlen maradt.

A település mai helyzete

Pécsvárad 1993. augusztus 1-én kapta vissza egykori városi rangját, ma közös önkormányzati hivatal, 2013. január 1-től ismét járási székhely.

Az intézményi ellátórendszer az alábbiak szerint épül fel:

A településen jelenleg egy önkormányzati fenntartású korszerű óvoda működik egy telephellyel. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ működteti az általános iskolát zeneiskolával, a gyógypedagógiai intézményt általános iskolai és szakiskolai osztályokkal valamint saját kollégiummal. A Pécsi Szakképzési Centrum fenntartásában működik a II. Béla Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium. Önkormányzati fenntartásban működik a Család- és Gyermekegészségügyi Központ, Szolgálat és Gyermekeképzési Intézmény, a nappali és egyben bentlakásos ellátást is nyújtó Szociális Gondozási Központ, amely egyben a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást is ellátja. Működik egy járó beteg szakellátó központ, melyben az ügyeleti ellátás is helyet kap, valamint a művelődési ház, mely több civil szervezetnek és a városi programoknak nyújt otthont.

A gazdasági élet intenzitását jól jellemzi a kiskereskedelmi és vendéglátó ipari egységek számának alakulása, melyet az alábbi táblázat foglal össze:

Kiskereskedelmi és vendéglátó üzletek

	Bezárt üzletek száma	Megnyitott üzletek száma
2016	3	6
2017	5	8
2018	1	7
2019 (08.31-ig*)	5*	7*

2016 óta a megnyitott üzletek száma minden évben meghaladta a bezárt üzletek számát. Nem elhanyagolható az a tény, hogy Pécsvárad kiskereskedőinek a közeli megyeszékhely üzletei jelentik a valódi konkurenciát.

Az utóbbi években az éttermi szolgáltatások terén tapasztalható üzletszám csökkenés mögött – a tapasztalati tények szerint - nem a csökkenő kereslet, hanem a tulajdonosi körben bekövetkezett generációváltás és a szakképzett munkaerő hiánya áll.

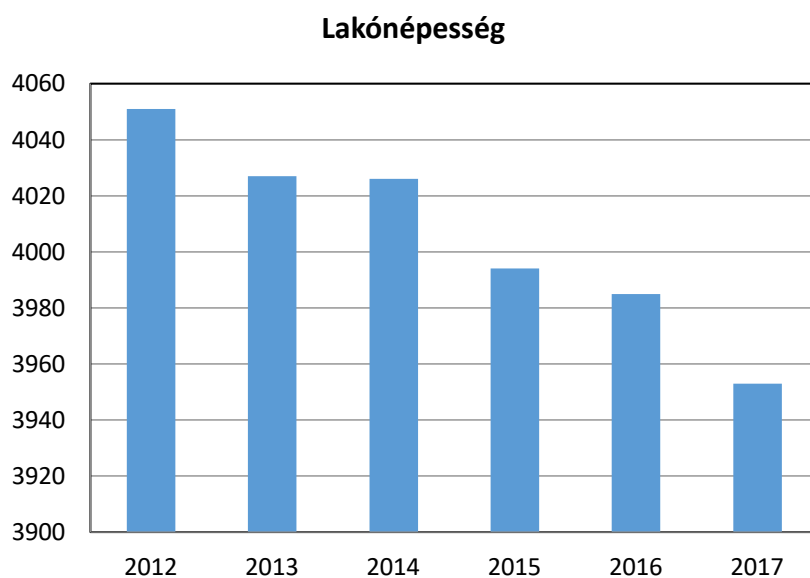
A történelmi kisvárosban évek óta a lakosságszám 4000 fő körüli stagnálása a jellemző. A 2016-os népességszám 3985 fő, mely az elmúlt öt évben enyhe, de egyenletes csökkenést mutat, mint ahogy azt az 1. sz. táblázat is szemlélteti.

A lakosság jelenlegi összetételét megfigyelve (lásd 2. sz. táblázat) az állapítható meg, hogy szinte minden Európai országhoz hasonlóan magasabb a 60 éven felüliek száma a 0-17 éves korosztály számához viszonyítva. A nők és férfiak összetételét tekintve egészen az aktív kor végéig, 65 éves korig valamivel magasabb a férfiak aránya a nőkhez viszonyítva, majd ez az időskorba lépve jelentősen megfordul.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	4051	bázis év
2013	4027	99,4%
2014	4026	100,0%
2015	3994	99,2%
2016	3985	99,8%
2017	3953	99,2%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

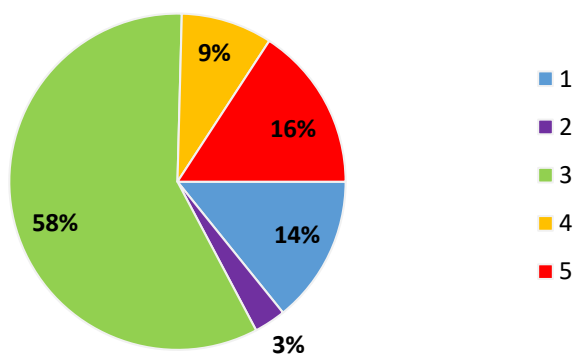

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

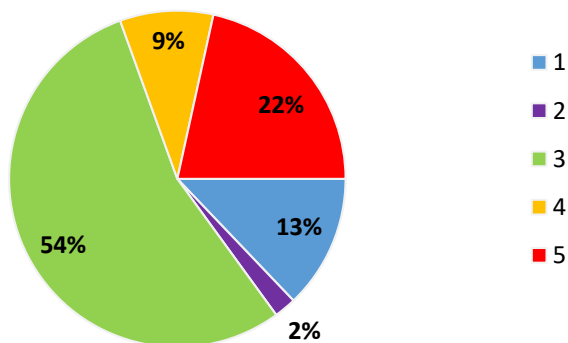
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 936	2 074	4 010	48,28%	51,72%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			87	2,17%	
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	275	267	542	6,86%	6,66%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	59	44	103	1,47%	1,10%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	1 126	1 130	2 256	28,08%	28,18%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	170	186	356	4,24%	4,64%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	306	447	753	7,63%	11,15%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

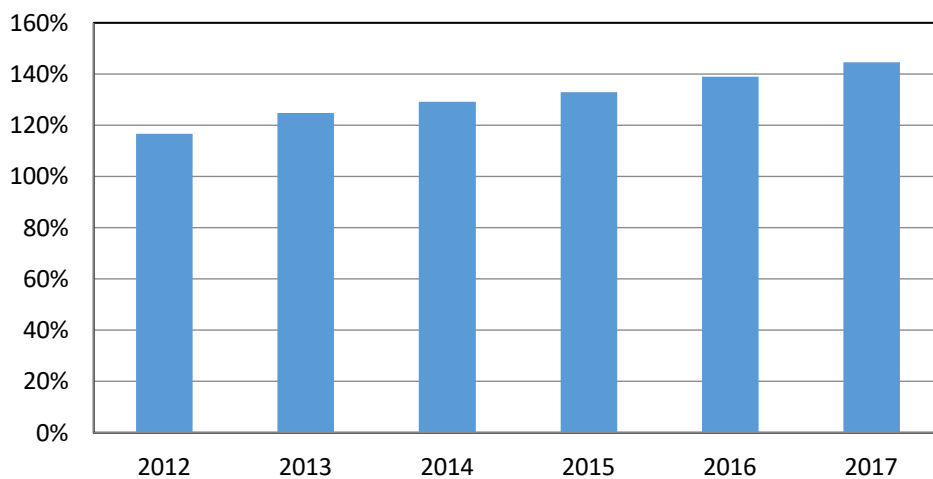
Az öregedési index (öregségi hányados) pozitív, tehát nagyobb a 65 éven felüliek aránya a 0-14 évesekhez viszonyítva. Ez az arány szignifikánsan évről-évre növekszik. (2018-tól nem áll rendelkezésre adat.)

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	660	566	116,61%
2013	677	542	124,91%
2014	705	546	129,12%
2015	726	546	132,97%
2016	753	542	138,93%
2017	786	544	144,49%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

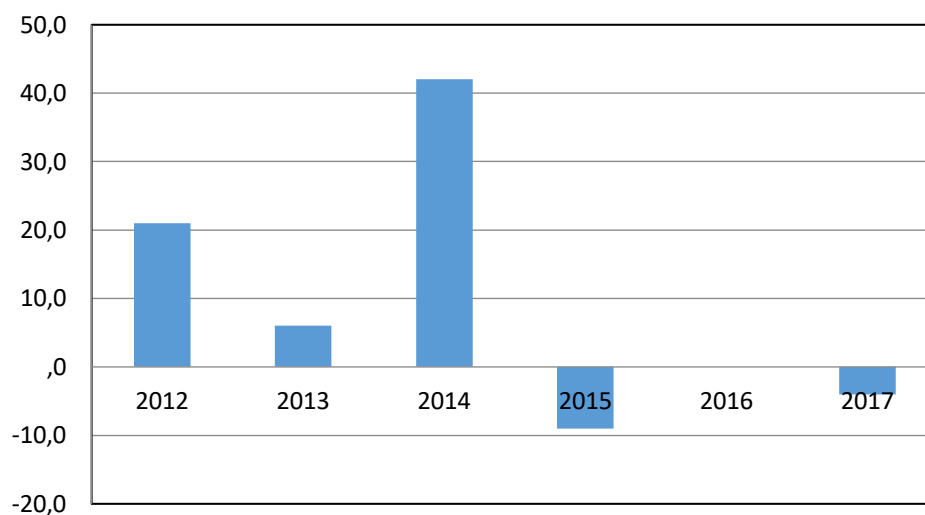

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	80	59	21	5,2
2013	75	69	6	1,5
2014	94	52	42	10,34
2015	70	79	-9	-2,23
2016	101	101	0	n.a.
2017	104	108	-4	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Belföldi vándorlások egyenlege (fő)

A belföldi vándorlás egyenlege 2014-től vesz fordulatot: az addigi pozitív mérleg a következő évtől negatív vagy nulla. Bár a számok nem jeleznek drámai változást, a kialakult tendencia mindenképpen figyelmet érdemel, és a következő, a természetes szaporodás/fogyás táblázatának adataival együtt ad magyarázatot Pécsvárad népességcsökkenésére.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	34	51	-17
2013	29	61	-32
2014	23	39	-16
2015	26	47	-21
2016	19	56	-37
2017	27	39	-12

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Összességében a jelenleg zajló demográfiai folyamatok nem mondhatók kedvezőnek. Lényegében az országban megfigyelhető tendenciák jellemzik városunkat is. Pontos, részletes adatok nem állnak rendelkezésünkre, de megfigyelések, tapasztalati tények támasztják alá azt, hogy az elvándorlás számai mögött a külföldre költöző fiatalok is jelen vannak. Az öregedési index kedvezőtlen jellegét pedig az alacsony születésszám magyarázza.

Nemzetiségi összetétel

A lakosság nemzetiségi összetétele túlnyomó részben magyar (lásd alább). A két nagyobb létszámú nemzetiségi lakosság érdekeit a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a Német Nemzetiségi Önkormányzat képviseli a településen.

A helység lakóinak nemzetiségi kötődése (2011-es adatok) :

magyar: 73,3% 3328

német: 14,9 % 636

cigány: 5,8 % 79

horvát: 0,4 % 20

szerb: 0,2 % 10

ismeretlen, nem válaszolt: 5,4 %

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011 Pécsváradi Közös Önkormányzati Hivatal

Meg kell jegyeznünk, hogy a nemzetiségi hovatartozás kérdése – történelmi okokra visszavezethetően - érzékeny terület, ebből adódóan ezen adatok validitása megkérdőjelezhető.

A cigányságról alkotott kép sajnálatos módon jellemzően összekapcsolódik a mélyszegénység, alacsony iskolázottság, rossz munkaerő piaci pozíció fogalmaival. E nemzetiségi csoport társadalmi felzárkózásának kérdése a helyi politikában is jelentősebb hangsúlyt kíván.

Értékeink, küldetésünk

Pécsváradi Város Önkormányzata a képviselő-testület és szervei döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén. A jogszabályokban meghatározott kötelező feladatok ellátásán túl a város a nem

önkormányzati fenntartású intézményeivel, társszervekkel, civil szervezetekkel, egyházakkal, egyesületekkel és alapítványokkal közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén. A város az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód terén elért eredményeit megőrizve olyan körülményeket kíván teremteni a településen, hogy a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők leszakadása csökkenjen és a társadalom teljes értékű tagjaiként élhessenek.

Pécsvárad Város Önkormányzata az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is, hiszen az esélyegyenlőség minden családot, lakost érint.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Pécsvárad Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartók területi szerveivel.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba – mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők - tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, módosítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és

- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Pécsvárad Város Képviselő-testülete 3/2008.(IV.5.) rendelete a gyermekvédelem helyi rendszeréről: a rendelet célja, hogy az önkormányzat közigazgatási területén megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek alapján az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, illetve gondoskodik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről.

Pécsvárad Város Képviselő-testületének 3/2015(III.1.) rendelete a települési támogatásokról: A rendelet célja, hogy megállapítsa az önkormányzat által a helyi sajátosságoknak megfelelő szociális rászorultságtól függő pénzben, valamint természetben biztosított szociális ellátások formáit, szervezeti kereteit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, továbbá azok igénybevételének és érvényesítésének módját, feltételeit és garanciáit.

Pécsvárad Város Önkormányzata Képviselő Testületének 2/2002. (II.7.) sz. rendelete a helyi közművelődési feladatok ellátásáról: A rendelet célja, hogy Pécsvárad város polgárainak érdekeit szem előtt tartva meghatározza az önkormányzat közművelődési feladatait, azok ellátási formáit, finanszírozásának formáját és mértékét.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Pécsvárad Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának kidolgozásával párhuzamosan az alábbi stratégiák, fejlesztési tervek, koncepciók kerültek áttekintésre, ezzel biztosítva az önkormányzati dokumentumok összhangját:

Pécsvárad Város Önkormányzat Környezeti Fenntarthatósági Terve: A természet, a társadalom és a gazdaság komplex rendszerére kiterjedő program, melynek lényege, hogy az érintett helyi társadalmi és gazdasági szereplők aktív részvételével készíti el és valósítja meg a természeti környezet fejlesztésével összhangban az épített környezet, az infrastruktúra fejlesztés, az energiaellátás, a közlekedés, a hulladékkezelés jövő orientált alakítását.

Pécsvárad Város Önkormányzat Kommunikációs PR Terve: A terv megteremti a Hivatal, az intézmények, az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság számára a kommunikáció- és kapcsolatszervezési tevékenységek sikeres és hatékony ellátásához szükséges általános kereteket és szabályokat, amelyek magukban foglalják az együttműködés módjait a szervezeteken belül és a szervezetek között, valamint a folyamatos és tudatosan tervezett kommunikáció feltételeinek biztosítását.

Pécsvárad Város Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata: A képviselő-testület és szervei számára az Ötv.-ben és más jogszabályokban meghatározott feladat- és hatásköröket, szervezeti és működési előírásokat tartalmazza.

Pécsvárad Város Önkormányzat településüzemeltetési és –fejlesztési programja: A TűF program egy Települési Értékközpont megoldás kidolgozása. Ez a teljes működési és fejlesztési struktúrát átfogó csomag a belső erőforrások hatékony felhasználására koncentrál. A rendszer nem csak a pénzügyi szempontokat helyezi előtérbe, hanem a hatékonyság és eredményesség érdekében, az a célja, hogy a közszolgáltatások és a kommunikációs tevékenységek a település lakosságának valódi igényeivel összhangban legyenek.

Pécsvárad Város Egészségterve: Pécsvárad város Önkormányzatának, civil szervezeteinek, egészségügyi, oktatási, szociális és kulturális intézményeinek és lakosságának állapot felmérésére alapozott, az érintett szervekkel, szakemberekkel közösen elkészített terve, hogy az itt lakók életfeltételei, egészségi állapota és életminősége javuljon.

Pécsvárad Város Sportkonceptiója: A gyermek- és ifjúsági sport, a szabadidősport, a fogyatékkal élők sportja területén szolgálja az esélyegyenlőség megvalósítását.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Pécsvárad Szociális Társulás 2016. január 1-vel jött létre. A Társulás feladata a Pécsvárad Gondozási Központ által a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Sztv) meghatározott alábbi alapfeladatok ellátása:

1. házi segítségnyújtás (Sztv. 63. §) azon időskorú személyeknek, akik otthonukban önmaguk ellátására nem képesek,
2. szociális étkeztetés
3. nappali ellátás (Idősek Klubja)
4. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A társult települési önkormányzatok közigazgatási területén a feladatok ellátása Pécsvárad Város

Önkormányzata által alapított és a társulás által közösen fenntartott Pécsváradi Gondozási Központ (7720 Pécsvárad, Dózsa Gy. u. 2.) útján történik.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A rendelet melléklete meghatározza az egységesen rendelkezésre álló statisztikai mutatókat a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez, illetve meghatározza azok forrását is. A jogszabály a mutatók forrásaként az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszert (a továbbiakban: TeIR) jelöli meg.

A TeIR web alapú informatikai rendszer, amelynek szolgáltatásai az Interneten keresztül érhetőek el. Az országos, területi (regionális, kiemelt térségi, megyei, kistérségi) és települési szervezetek a TeIR egységes adatbázisához az alkalmazási rendszeren (felhasználói felületen) keresztül csatlakoznak.

A TeIR adatbázisa általában 2016. évig tartalmazza az adatokat, ez azonban az egyes területekenként eltérő lehet. A 2011. évi népszámlálás adatainak a Központi Statisztikai Hivatal részéről történő feldolgozása megtörtént, a KSH oldaláról voltak elérhetőek.

A TeIR adatbázisa mellett szükséges volt felhasználni más forrásokat is. Az adatok gyűjtésében, adatszolgáltatásokban – az önkormányzat saját adatbázisán kívül – segítséget nyújtottak az alábbi partnerek: Kodolányi János ÁMK Általános Iskolája

A Baranya Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium Pécsváradi Tagintézménye

Baranya Megyei II. Béla Középiskola, Élelmiszeripari Szakiskola, Kollégium

Család- és Gyermekegészségügyi Központ, Szolgálat és Gyermekeképzési Intézmény,

Pécsváradi Gondozási Központ

Nyugdíjasok Körzeti Egyesülete

Mozgáskorlátozottak Körzeti Egyesülete

3. Mélyszegénységben élők és romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység gyakran használt fogalom, melyen elsősorban azt a jelenséget értjük, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből külső segítség nélkül kitörjenek. Rendkívül összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia megállapítása szerint: „Minden 3. ember ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben.” A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényezőtől függ. Legfőbb okai társadalmi, kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység és az eltérő jövedelmi viszonyok.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része a pénzbeli juttatások rendszereiből származik (családi pótlék, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, időskorúak járadéka, GYES, GYEÁS). A fiatal korosztály nem tud az idősebbnek segítséget nyújtani, sőt megfordult a helyzet, a szülők vagy nagyszülők segítik a fiatalokat.

Általánosságban elmondható, hogy a település lakosságának nagy része teljesen komfortos lakásban, illetve családi házban él, mely saját, vagy közvetlen hozzátartozója tulajdonában van. Sokan gépjárművel is rendelkeznek.

A jövedelmi viszonyokat a foglalkoztatottsági mutatók is tükrözik.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket, az elmúlt évek változásait mutatjuk be az alábbiakban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

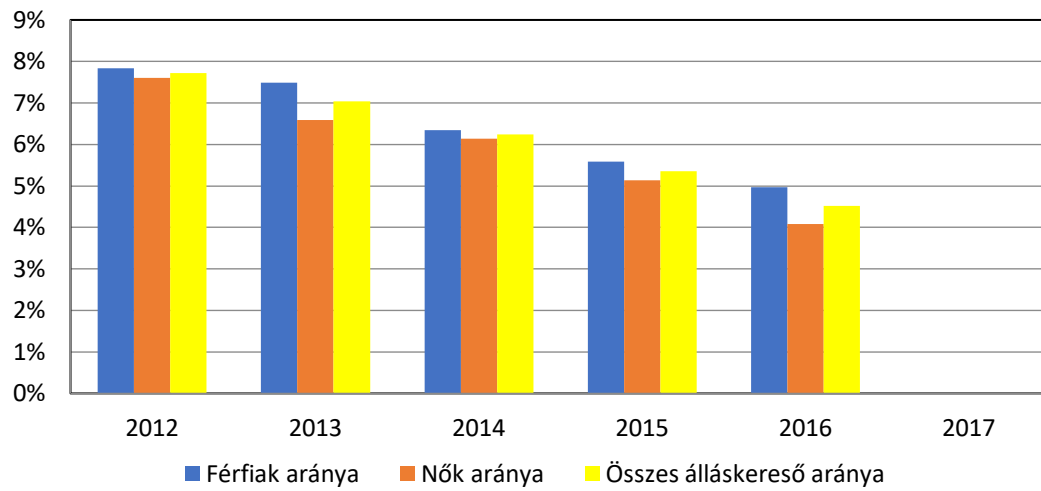
Az alábbi táblázat és grafikon szemlélteti a településen a foglalkoztatottsági helyzetet. A KSH adatai szerint az országos munkanélküliségi ráta 2017-ben 4,2 % volt, (2018-ban ez 3,7-re csökkent), míg Baranya megyében ez a szám a 2017-es év átlagában 7,45 % volt. A nyilvántartott álláskeresők számából indulhatunk ki Pécsváradon, mely az országos adatoknál kedvezőtlenebbül alakult, és a megyei adatoknál sem kedvezőbb. A Munkaügyi Központ adatai szerint 2017-ben 105 főre változott, mely az elmúlt évekhez képest jelentős csökkenést jelent. A munkanélküliségi ráta kedvező alakulása köszönhető többek között az ország élénkülő gazdasági folyamatainak, a különböző közfoglalkoztatási programoknak, Pécs közelségének, illetve annak, hogy a településről sokan külföldön vállalnak munkát, viszont állandó lakhelyüket, többnyire családjakkal Pécsváradon tartják meg, így a statisztikában a lakosságszámában szerepelnek. A legutóbbi időszakban a közfoglalkoztatottak számának jelentős csökkenése figyelhető meg. Ez a folyamat összhangban áll az országban tapasztalható gazdasági élénküléssel.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

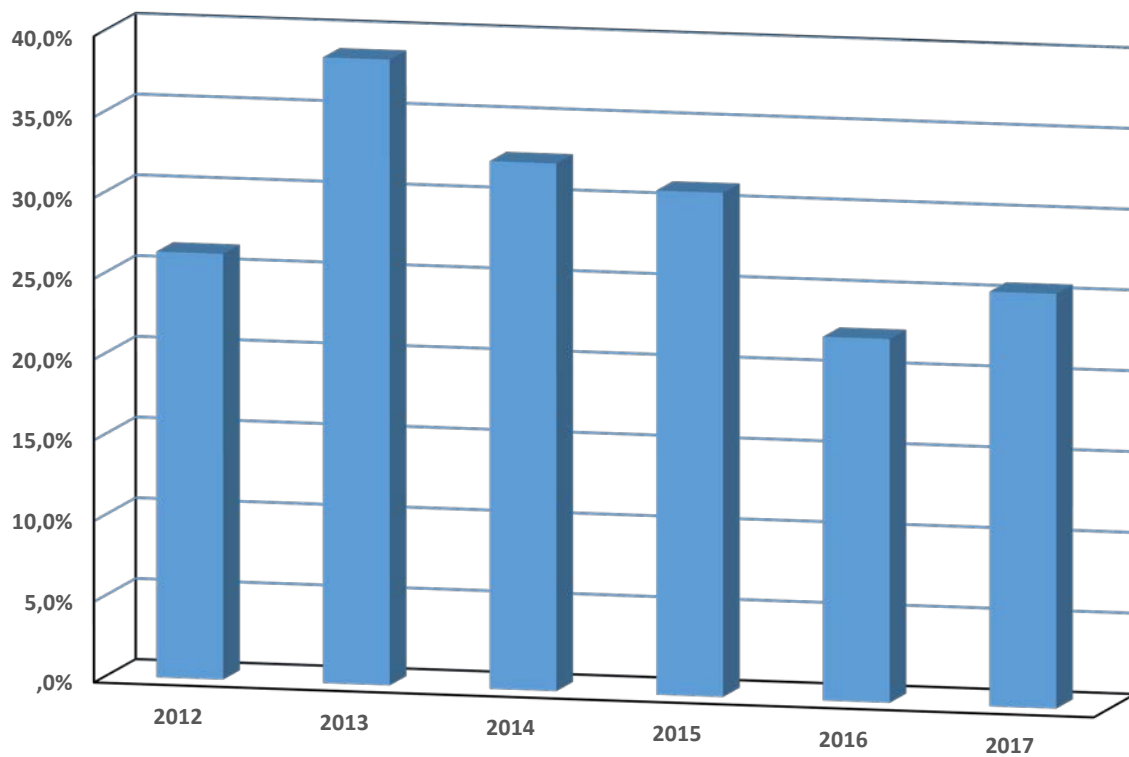
Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	1394	1420	2 814	109,25	7,8%	108	7,6%	217	7,7%
2013	1395	1412	2 807	104,5	7,5%	93	6,6%	198	7,0%
2014	1408	1404	2 812	89,25	6,3%	86,25	6,1%	176	6,2%
2015	1377	1389	2 766	77	5,6%	71,25	5,1%	148	5,4%
2016	1355	1360	2 715	67,25	5,0%	55,5	4,1%	123	4,5%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	60,5	n.a.	43,75	n.a.	104	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresők aránya

180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya

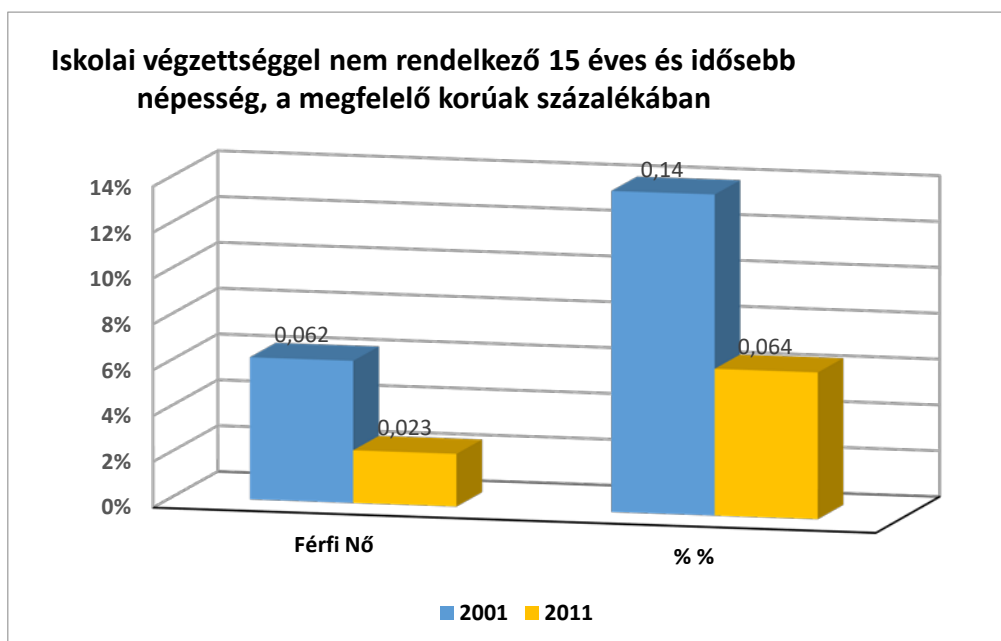
Fontos megjegyezni, hogy a munkanélküliség esetében nincsenek pontos adataink. A fenti elemzés során minden esetben a *regisztrált* munkanélküliek számából indultunk ki, viszont a szakemberek tapasztalatai azt mutatják, hogy az átmenetileg munka nélkül maradók sokszor nem keresik föl az illetékes munkaügyi központot, így nem is kerülnek be a nyilvántartásba. A másik oldalon viszont vannak olyanok is, akik bel-, illetve külföldön bejelentés nélkül dolgoznak, miközben a munkaügyi központnál regisztrálva vannak álláskeresőként.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékaiban		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	93,8%	86,0%	6,2%	14,0%
2011	97,7%	93,6%	2,3%	6,4%

Forrás: TelR, KSH Népszámlálás

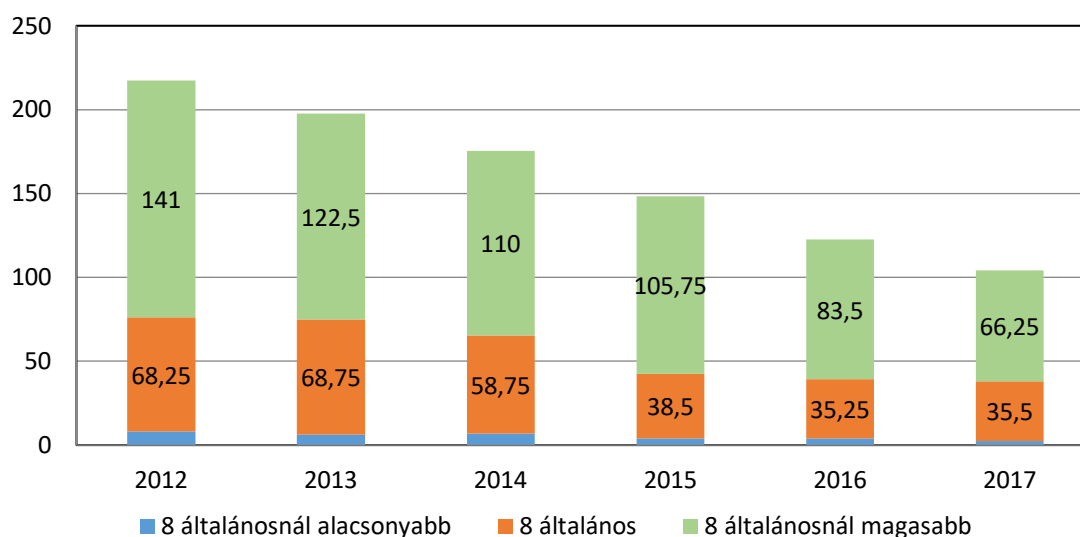
Pécsváradon az alacsony iskolai végzettségűek számának alakulását a 2001-es és 2011-es adatok összevetésével érdemes megfigyelni. 2001-ben az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma a település lakosságszámához képest igen alacsony volt. Ma a település lakosságának többségére inkább jellemző a középfokú végzettség, míg a fiatal korosztály körében a felsőfokú végzettség a jellemzőbb.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	217	8	3,7%	68,25	31,4%	141	64,9%
2013	198	6,25	3,2%	68,75	34,8%	122,5	62,0%
2014	176	6,75	3,8%	58,75	33,5%	110	62,7%
2015	148	4	2,7%	38,5	26,0%	105,75	71,3%
2016	123	4	3,3%	35,25	28,7%	83,5	68,0%
2017	104	3	2,4%	35,5	34,1%	66,25	63,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint (fő)

Településünkön nem működik általános iskolai felnőttoktatás, ennek következtében ebben az oktatási formában a vizsgált időszakban nem vett részt nyilvántartott munkanélküli. Középfokú felnőttoktatás folyik a II. Béla Középiskolában. Az iskolarendszerű, de nem állami fenntartású oktatásban résztvevő pécsváradi tanulók létszámának alakulását a 3.2.8. sz. táblázat és grafikon szemlélteti. (Összességében a résztvevők száma magasabb, de itt csak a pécsváradiak létszámát vesszük figyelembe.)

Általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők számának alakulásáról nincsenek adataink.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma közép-fokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	83
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	65
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	46
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	22
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

c/ közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók az illetékes munkaügyi központoknál támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

Pécsváradi Város Önkormányzata által közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatható munkaerő piaci célcsoport:

- munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskereső: foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskereső vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső.

Pécsváradi Város Önkormányzata több programot valósított már meg sikeresen. A jelenlegi munkaerőpiaci folyamatok – összhangban a gazdasági folyamatokkal - a közfoglalkoztatottak számának jelentős csökkenését hozták.

Többnyire szakképesítést nem igénylő, kisegítő vagy segédmunkás munkakörben foglalkoztatja az önkormányzat, elsősorban a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket, akik általában egyben tartós munkanélküliek is. Az önkormányzat alkalmaz közfoglalkoztatottakat a polgármesteri hivatalban, valamennyi intézményénél, és az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságnál, a Pécsváradi Vár Kft.-nél.

Az önkormányzat fő törekvése a közmunkaprogramokban való részvétel, külön alkalmazottat foglalkoztat a programokon való sikeres indulás és megvalósítás érdekében. Igyekeznek a lehetőségek teljes körét kihasználni, hogy minél több nyilvántartott munkanélküli jusson munkalehetőséghez.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői

A pécsváradi lakosság meghatározó része a 15 km-re levő megyeszékhelyen, Pécsen és annak közvetlen vonzáskörzetében dolgozik. Ők naponta ingáznak busszal vagy saját gépjárművel. Korábban vonatjárat is közlekedett a két város között a szomszédos települések érintésével, azt azonban néhány éve a MÁV megszüntette.

Megállapítható, hogy a helyközi közlekedési viszonyok megfelelőek, ha nem is ideálisak.

E helyt is meg kell említenünk, hogy egyre többen, főleg a fiatalabb korosztály körében, vállalnak külföldön munkát néhány hetenkénti hazajárással. Ennek oka egyértelműen a jelentősen magasabb nyugat-európai bérekben rejlik, amelyre megoldást helyi szinten nem találhatunk.

Az Önkormányzatot és az állami intézményeket leszámítva a település legnagyobb foglalkoztatója, a Pécsváradi Aranycipő Kft. 2019-ben a megyeszékhelyre szervezte át termelésének súlypontját több mint 200 alkalmazottal. A Pécsvárad munkahelyet, megélhetést nyújtó képessége tekintetében előnytelen jelenség növeli az innen eljárók, naponta ingázók arányát.

A PannonPharma Kft., valamint a Kresz & Fiedler Kft. jelenleg a település legnagyobb foglalkoztatói.

Az elmúlt években Pécsváradon is megfigyelhető volt a helyi, kisebb kereskedelmi egységek számának csökkenése.

A lakosság nagy része a 20 km-re levő megyeszékhelyen dolgozik, mely közösségi közlekedéssel is könnyen, gyorsan elérhető, ezért sokan vásárolnak az ottani multinacionális kereskedelmi üzletekben. Utóbbiak áraival és kínálatával a helyi, magánkézben levő üzletek azonban nem vagy csak nehezen tudnak lépést tartani.

Foglalkoztatási programként említendő az Önkormányzatnál és intézményeinél megvalósuló közmunkaprogram, melynek részleteit az előző alfejezet tárgyalta.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A helyi Művelődési Házban van lehetőségük a településen lakóknak alkalmanként szerveződő nyelv- és informatikai tanfolyamokon való részvételre. További programok és képzések, továbbképzések csak a 15 km-re található megyeszékhelyen működnek.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A munkaerő-piaci integrációt térségünkben a Baranya Megyei Kormányhivatal Komlói Járási Hivatala Járási Munkaügyi Kirendeltsége koordinálja. A munkanélküliek a Munkaügyi Központ által szervezett képzéseken vehetnek részt. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítására – szakács, vendéglátó eladó, szociális gondozó és ápoló, villanyszerelő, CNC forgácsoló, stb. – irányul. A képzések között találunk nyelvi képzést is.

Pécsváradon működik a Baranya Megyei II. Béla Középiskola, Élelmiszeripari Szakiskola, Kollégium intézménye, ahol esti munkarend szerinti középfokú felnőttoktatás is folyik.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat elsősorban az aktív korúak ellátásában, ezen belül is a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket alkalmazza a közfoglalkoztatás keretében intézményiben, illetve a tulajdonában álló gazdasági társaságánál.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Foglalkozási diszkriminációról nincs tudomásunk településünkön.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskeresőik számára elérhető szolgáltatásokat.

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Mint azt már korábban megállapítottuk 2008. és 2009. között valamivel nőtt, 2012 óta pedig folyamatosan csökken a munkanélküliek száma a településen.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresőik segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2012	2814	2	0,07 %
2013	2807	3	0,15 %
2014	2812	3	0,10 %
2015	2766	2	0,07 %
2016	2715	3	0,11%
2017	n.a.	3	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma (TS 1301)	Álláskeresőik járadékra jogosultak (TS 1201)	
		Fő	%
2012	217	26,5	12,2%
2013	198	25	12,7%
2014	176	20,25	11,5%
2015	148	17	11,5%
2016	123	17,5	14,3%
2017	104	13,5	12,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az önkormányzattól aktív korúak ellátásában – rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás – részesülők számát a 3.3.3. sz. táblázat mutatja.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	71,75		2,55%	n.a.	n.a.
2013	67		2,39%	n.a.	n.a.
2014	61,25		2,18%	n.a.	n.a.
2015	43		1,55%	n.a.	n.a.
2016	29,5		1,09%	n.a.	n.a.
2017	28,75		1,23%	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A segélyben részesülők a tartós munkanélküliekhez tartoznak, mivel már több mint 365 napja együttműködnek a Munkaügyi Központtal. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege a mindenkori öregségi nyugdíjminimumhoz igazítva, ma is változatlanul 22.500,- forint.

Gyakori természetbeni ellátási forma a közgyógyellátás, mely a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

Jelenleg három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt:

1. alanyi jogon,
2. normatív alapon,
3. méltányossági alapon.

Összességében évről-évre egyre többen kérelmeznek közgyógyellátási igazolványt, mint ahogy azt az alábbi tábla is szemlélteti.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2012	152
2013	54
2014	98
2015	167
2016	n.a
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

További pénzbeli ellátás az ápolási díj, mely tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ezt az ellátási formát is kizárólag azok vehetik igénybe, akik az ápolási díj összegét meghaladó rendszeres pénzellátásban nem részesülnek, továbbá akik nem szakiskola, középiskola, illetve felsőoktatási intézmény nappali tagozatos tanulói/ hallgatói, valamint azok sem jogosultak, akik napi négy órát meghaladó munkaidejű keresőtevékenységet folytatnak. A településen ezt az ellátási formát jellemzően munkanélküliek veszik igénybe, akik tartósan beteg rokonukat ápolják. Számuk az elmúlt években számottevően nem változott.

Az ápolási díj kérelmek elbírálását alanyi jogosultság esetén a Járási Hivatal, méltányossági alapon a helyi Önkormányzat végzi.

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2012	n.a.	3	n.a
2013	7	3	10
2014	11	4	15
2015	14	3	17
2016	16	3	19
2017	16	3	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány, szociális lakhatás, egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A település lakásállománya az utóbbi években számottevően nem változott, mint ahogy azt a lenti tábla is mutatja. Bérlakása vagy szociális lakása az Önkormányzatnak nincs. A szociális, ill. bérlakás iránti igényt jelenleg nehéz felbecsülni, mivel a 2019-től meginduló lakhatási, lakásépítési, és felújítási támogatási formák (CSOK, falusi CSOK, stb.) hatásait még nem lehet felmérni. Az azonban megjósolható, hogy továbbra is lesznek olyan családok, gyermekes családok, egyedülállók, akik önerejükből, átmeneti vagy tartós jelleggel lakhatásukat nem tudják megoldani. Az önkormányzati tulajdonú, szociális bérlakások iránti igény megjósolhatóan teljes mértékben nem fog eltűnni.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	1521	n.a.	0	0	0	0	n.a.	n.a.
2013	1523	n.a.	0	0	0	0	n.a.	n.a.
2014	1523	n.a.	0	0	0	0	n.a.	n.a.
2015	1523	n.a.	0	0	0	0	n.a.	n.a.
2016	1523	n.a.	0	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	0	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma alacsony, évente 2-3 esetről beszélhetünk. Jelenleg a településen 2 hajléktalan él, akiknek nappali ellátását a Gondozási Központ végzi, egyéb ügyeik intézésében a Család- és Gyermekjóléti Központ segít. Éjszakai elhelyezésükre azonban nincs erre kialakított, megfelelő hely. (Jogszámból nem teszi kötelező feladattá 30 ezer lélekszám alatti települések önkormányzatai számára hajléktalanok éjszakai elhelyezésének biztosítását.)

b) lakhatást segítő támogatások, eladósodottság

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

A lakosság eladósodottságára vonatkozóan az Önkormányzatnak nem állnak rendelkezésére adatok.

A településen 2012-ig növekedett, azóta évről évre csökken a lakásfenntartási támogatásban részesülők száma. (lásd 3.4.3. sz. táblázat).

A városban 2012 óta részesülhetnek a rászorulóknak tűzifa támogatásban, az utóbbi években egyre bővülő mértékben. A polgármester, a Szociális és Egészségügyi Bizottság a Családsegítő Szolgálat javaslatainak meghallgatásával osztotta ki a tűzifát a téli időszakban.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	105	n.a.
2013	93	n.a.
2014	97	2
2015	71	2
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nem lakóövezetben, hanem üdülőövezetben több bejelentett állandó lakos él a településen a Dombay-tónál, melyek egy része belterület, illetve zártkerti ingatlan. Állapotuk megfelelő, víz, villany ellátással rendelkeznek, vezetékes gázzal és csatornázással viszont nem. A házak megközelítésére beton, illetve döngölt földes úton van lehetőség. A tótól körülbelül 700m-re található távolsági buszmegálló. A lakosok egy része saját személygépjárművel rendelkezik.

Külterületen található 34 lakás Pécsvárad-Szilágypusztán közel 100 fő lakossal, melyek komfortfokozata változó. Az egykori uradalmi cselédlakások komfortosítása, bővítése a tulajdonosok igénye, ill. anyagi lehetőségei szerint történt meg.

A Szilágy-pusztai önálló családi házak alapterülete, lakószoba száma nagyobb, jellemzően komfortosabbak. Szilágy-pusztán mind szolgáltatásokkal, mind közművekkel történt ellátása hiányosnak mondható.

Pécsvárad külterületén tanyákon is él néhány család.

A külterületen élők, – főként Szilágy-pusztán – lakosainak jobb életminősége, létbiztonságának javítása (téli időszak, krízishelyzetek), jobb színvonalú ellátása tanyagondnoki szolgálat megszervezésével lehetne elérhető.

3.5 Telepek, városrészek helyzete

A szegregáció fogalmát a szakirodalom leggyakrabban a területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi – gyakran az oktatás területén jelentkező – elkülönüléssel/elkülönítéssel kapcsolatban használja. Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

Pécsvárad város esetében ilyen területről/területekről nem beszélhetünk.

A 2009-es nemzetiségi összetételből - melyeket a település bemutatásakor említettünk - egyértelmű a város nemzetiségi jellege (német); ugyanakkor a cigány lakosság aránya az utóbbi évtizedekben emelkedett.

Az kétséget kizáróan megállapítható, hogy az iskolázottsága, jövedelmi viszonyai, szociális helyzete alapján alacsonyabb státuszú lakosság jellemzően a város u.n. „régí” részén él, alacsonyabb komfortfokozatú, rosszabb állagú lakásokban, épületekben, de a szegregáció, szélsőséges szegregáció (gettósodás), esetlegesen etnikai alapon létrejövő jelenségével nem találkozhatunk.

A szegregációval való veszélyeztetettség a város északnyugati határában, a Zengőre vezető út mellett, a Zengő utca végében lévő területen merült fel a közelmúltig. Korábbi rossz megközelíthetősége, a közvilágítás hiánya, a roma lakosság népességen belüli arányánál nagyobb számú jelenléte vetett fel kérdéseket. A mintegy 1,5 km-re levő városközpontba, az orvoshoz, a patikába, a buszmegállóba, a Polgármesteri Hivatalba, a boltokba való eljutást a települési átlaghoz közelítette az elvégzett útfelújítás és a közvilágítás kiépülése.

Környezetszennyező tevékenységet a környéken nem folytatnak.

Megállapíthatjuk, hogy a településen egyéb, szegregációval veszélyeztetett terület nem található.

Meg kell említenünk a külterületen élők helyzetét. Szilágy pusztá, a Dombay-tó környéke és a tanyák azok a területek, ahol nagyobb számban élnek külterületen családok, ill. egyedülállók.

Szilágy pusztá lakosság száma alapján a járás kisebb településeivel közel azonos méretű település. Infrastruktúrája elmaradott. Helyben gyakorlatilag semmilyen közszolgáltatás nem vehető igénybe. Boltba, orvoshoz, óvodába-iskolába az 5 km-re fekvő Pécsváradra kell eljutni, amihez a közösségi közlekedés csak gyér lehetőséget biztosít.

A Dombay-tó környéki üdülőttelep – megfigyelési-tapasztalati adatok alapján – egyre több család számára szolgál állandó lakhelyül. Anyagi-szociális helyzetükről, a költözés indítékairól adatokkal nem rendelkezünk.

A város környéki tanyák hagyományosan szolgáltak lakhelyül több családnak. A Külső ill. Belső tanyák népessége nem képez homogén csoportot. Megtalálhatóak itt jómódú, a kedvezőnek ítélt környezeti adottságok miatt itt élő, és gyengébb minőségű lakóházaikból elköltözni nem tudó családok egyaránt.

Azonban a külterületeken élő népességről általánosságban elmondható, hogy akár az esetlegesen változó családi körülmények, élethelyzetek, vagy akár az időjárási viszonyok előidézhetnek olyan problémákat, amelyek fokozott odafigyelést tesznek indokolttá irányukba a település részéről.

Indokoltnak látszik egy ún. tanyagondnoki szolgálat létrehozása, amely megkönnyíti a külterületeken élők mindennapi életét.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Pécsvárad Város Önkormányzata a település minden lakosának biztosítja az egészségügyi alapellátást és a járóbeteg szakellátást a Dr. Entz Béla Egészségügyi Központban, melyek az alábbiak:

Alapellátás:

- házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás.
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

Az egészségügyi alapellátást 3 területi ellátásra kötelezett háziorvos, 1 házi gyermekorvos, illetve 3 fogorvos látja el. Munkaidőn túl, ill. szabad- és munkaszüneti napokon a városban központi ügyelet van, melyet a helyben és a környéken háziorvosi szolgálatot ellátó orvosok teljesítenek.

Az iskola egészségügyi feladatokat a házi gyermekorvos látja el (lásd alább).

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi-orvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett házi-orvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	0	3	1
2013	0	3	1
2014	0	3	1
2015	0	3	1
2016	0	3	1
2017	0	3	1

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az Egészségügyi Központban reumatológiai szakrendelés és fizioterápia, valamint a településen magán nőgyógyászati szakrendelés is működik.

Az anya-, gyermek-, csecsemővédelmi ellátásról 3 védőnő gondoskodik.

Az Egészségügyi Központban működik továbbá a környék egyetlen laboratóriuma. A város egészségügyi ellátása jó színvonalú és kielégítő. A környező településekről is igénybe veszik az egészségügyi szolgáltatásokat. Pécsváradon 2 gyógyszertár is működik, melyek a szakmai szabályozásnak megfelelően tartanak ügyeletet.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településen a szűrővizsgálatok végzése már kisgyermekkorban elkezdődik. Az Egészségügyi Központban a következő szűrővizsgálatokat végzik el a szakemberek:

- A Védőnői Szolgálat védőnői, illetve a gyermek háziorvos a gyermekeknél 1, 3, 6 hónapos korban úgynevezett státusz vizsgálatot végeznek, mely mind a testi, mind a szellemi fejlődésre kiterjed. A hatodik hónap után évente történik szűrővizsgálat 6 éves korig.
- Az iskolaérettséget vizsgáló státuszfelmérés 5 éves korban esedékes.
- Az iskolaorvos és a védőnők szűrés keretében a testi fejlődés mellett látás-hallás vizsgálatot is végeznek az iskolában.
- A felnőtt háziorvosok betegek körében a jogszabályokban meghatározott rendszeres szűrővizsgálatokat folyamatosan végzik.
- A nőgyógyászati szakrendelésen nőgyógyászati rákszűrést, emlőszűrést is végeznek.
- Városi ünnepségeken a szakrendelő dolgozói alkalmasszerűen szűrőnapot tartanak, melynek keretében az alábbi méréseket végzik: vérnyomásmérés, koleszterinmérés, testzsír-mérés és vércukormérés.

A helyi általános iskola együttműködve a rendőrséggel rendszeresen szervez drog prevenció programokat.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátás a gyermekek számára a nevelési-oktatási intézményekben megoldott.

A településen működik heti rendszerességgel az Anonim Alkoholisták Klubja.

A különböző függőségben szenvedőknek rehabilitációs otthon, a „Vátozóház” működik. A „Félutasház - védett munkahely” a pécsvárad „Vátozóház” különálló része, a drogrehabilitációt sikeresen befejezőknek nyújt védett munkahelyet és lakhatást az önálló életkezdésig.

d) az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése a közétkeztetésben

A település a közétkeztetést az önkormányzatok fenntartásában működő konyhákon keresztül biztosítja, melyek a helyi általános iskolában és az óvoda Gesztenyés úti épületében találhatók. Az iskolában az általános iskolásoknak, a középiskolásoknak és a gyógypedagógiai intézmény tanulóinak főznek, az óvodai konyha az intézményt látogató gyermekeket látja el. Az étrend összeállításához alkalmazzák az ide vonatkozó külön jogszabályokat, amelyek az egészséges táplálkozásra is irányulnak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Pécsvárad Város Önkormányzata a testnevelést, a tömegsportot, az oktatás-nevelést, a Pécsvárad Spartacus Sportegyesület igazolt sportolóinak versenyeztetését a kultúra szerves részének tekinti. Emellett rendkívüli hangsúlyt fektet a pécsvárad és a környékbeli lakosság – kiemelten a fiatalabb generáció - egészségügyi állapotának javítására. Ezeket a célokat szolgálja a Sportcsarnok és Tanuszoda fenntartása, mely feladatot a KLIK vett át.

Pécsváradon a labdarúgás örömeinek a Spartacus Sportegyesület keretében hódolhatnak az érdeklődők. A felnőtt csapat évek óta sikeresen szerepel a megye I. osztályban, de az egyesületnek van U19-es, és U16-os csapata is, azonban több mint 20 éve az első csapat és a fiatalok mellett az aktív sportolásból már visszavonult labdarúgóknak is lehetőséget biztosít a klub rendszeres testmozgásra és az "öregfiúk" bajnokságban való indulásra. A labdarúgó szakosztály így már évek óta folyamatosan 120-130 főnek biztosít sportolási lehetőséget.

A településen versenyszerűen van még lehetőség kézilabdázásra, sakkozásra, thai-boxra. Utóbbi szakosztályok szintén több sikert tudhatnak már magukénak.

A sportcsarnokban számos sportfoglalkozás működik, többek között különféle tornák, aerobics, kosárlabda, tenisz, teremfoci, baba-mama torna, tánc. Az uszodában rendszeresen van úszásktatás minden korosztály számára az óvodásoktól a felnőttekig, vízi torna, vízilabda, és vízi hoki edzés. Az uszoda tanuszodai feladatokat is ellát, amellett, hogy a tanév során minden délután nyitva áll a város és a környék úszni vágyói számára.

A helyi Íjász Egyesület is egyre több tagot számlál, jelenleg 30 fő a taglétszámuk. A versenyzés mellett, ők rendszeresen részt vesznek a helyi rendezvényeken különböző bemutatókkal.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális szolgáltatások keretén belül a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások közül Pécsváradon a az önkormányzat köteles biztosítani az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a családsegítést, valamint a nappali ellátást. Mindezeket az Önkormányzat a Pécsvárad Gondozási Központon keresztül biztosítja, amely - a Pécsvárad Szociális Társulás fenntartásában működik. A Gondozási Központ látja el a településen, és a környék további 17 településén a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást is.

A Gondozási Központ továbbá biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátások közül a tartós elhelyezést biztosító, ápolást gondozást nyújtó idősok otthona szolgáltatást. Ennek keretében jelenleg 30 fő számára – ezen belül 11 fő számára 8 apartman szerű lakrészben biztosít elhelyezést, 19 fő számára pedig általános ápoló, gondozó otthoni elhelyezéssel tartós bentlakásos szakosított ellátást biztosít, demens személyek ellátásával. Az otthon állapota elavult, férőhelyszáma nem elegendő, évek óta növekszik a várólista, hiszen nem csupán a településről, hanem az egész országból fogadnak lakókat tekintet nélkül a jövedelmi/vagyoni helyzetre. A férőhelybővítés évek óta esedékes, annál inkább, mivel a településen is pozitív az öregedési index, azaz egyre nagyobb arányú az idősebb korosztály létszáma, a fiataléhoz képest.

A Gondozási Központ alaptevékenységei közé tartozik a szociális étkeztetés is, amely révén az önkormányzat biztosítja a településen a szociális étkezés lehetőségét. Legalább egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodnak azoknak a szociálisan rászorultaknak, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. A szociális rászorultság feltételeit Pécsvárad

Város Önkormányzata helyi rendeletben szabályozza. Az ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére történik, melyet az intézményhez kell benyújtani.

A gyermekjóléti alapellátások közül önkormányzatunk köteles biztosítani a család- és gyermekjóléti szolgálat, a család- és gyermekjóléti központ szolgáltatást és a gyermekek napközbeni ellátását. A gyermekjóléti szolgáltatást a településen és 12 településen a Pécsváradi Járásban a Pécsváradi Család- és Gyermekjóléti Központ, Szolgálat és Gyermekétkeztetési Intézmény látja el.

A gyermekek napközbeni ellátása a Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde intézményében történik. A bölcsőde működtetését az önkormányzat önként vállalta fel (tízezer főnél több lakosú településeken kötelező e feladat). A gyermekek napközbeni ellátását végzi még a KLIK által fenntartott általános iskolai napközi. A településen családi napközi nem működik.

Megállapítható, hogy Pécsváradi Város Önkormányzata valamennyi, a jogszabályokban kötelezően előírt ellátást biztosítja.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére nem került sor, illetve ilyen információ nem áll az Önkormányzat rendelkezésére.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szociális és egészségügyi ellátórendszeren belül pozitív diszkrimináció nem érvényesül településünkön.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet színterei a településen a kulturális intézmények (Művelődési Ház, Könyvtár, Helytörténeti Gyűjtemény), valamint a számos helyi rendezvény helyszínéül szolgáló Pécsváradi Vár.

A Művelődési Házban több, mint 40 közösség, klub, művészeti csoport működik, köztük a Nyugdíjas Klub, a Mozgáskorlátozottak Egyesülete, a Felvidékiek Klubja, a Baba-Mama Klub, a Női Kamarakórus itt próbál. Itt tartja programjai többségét a Pécsváradi Ifjúsági Önkormányzat. A Művelődési Ház több civil szervezetnek ad otthont, többek között a több mint 50 éves Pécsváradi Várbaráti Körnek, amely a közösségi élet színesítésében mindig is kulcsszerepet játszott. A különböző kulturális műsorok, programok mellett az önképzés és önkifejezés fontos helyszíne az intézmény. Különböző tanfolyamok, művészeti csoportok működnek keretében. Nyilvános, közösségi Internet-hozzáférést biztosít az intézmény látogatói számára. Segíti a civil szervezetek működését, a szabadidő tartalmas, hasznos és egészséges eltöltését, városunk természeti értékeinek megismerését, kulturális, történelmi, néprajzi hagyományainak bemutatását, a kézműves kultúra elsajátítását, a közösséget építő magatartásformák kialakítását. A településen működik továbbá egy korszerű nyilvános könyvtár informatikai teremmel, melyben a gépek egy speciális szoftvernek köszönhetően a látáskárosultak számára is használhatóak.

A közösségtudat növekedéséhez járul hozzá a helyi média (Pécsváradi TV), a rendszeresen megjelenő városi újság (Pécsváradi Hírmondó), a város (www.pecsvarad.hu) és egyre több intézmény saját szerkesztésű honlapja. A Pécsváradi TV képújításában lehetőség van hirdetésre, de rendszeresen tudósít a városi eseményekről, rendezvényekről, valamint élőben közvetíti a képviselő-testület üléseit is.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Pécsváradon jellemző a békés egymás mellett élés. A nagyobb városokhoz hasonlóan itt is elkezdődött ugyan az emberi kapcsolatok fellazulása, az eltávolodás, viszont a településen megrendezésre kerülő közösségi, kulturális, szabadidős programok a közösségtudat megőrzésére irányulnak, ezáltal igyekeznek megakadályozni az elidegenedést. A településen etnikai konfliktusok nincsenek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A településen több helyi közösségi kezdeményezés létezik, amelyek célja az emberekben a szolidaritás érzésének tudatosítása, egymás megsegítése. Ezek közül említendő a Család és Közösség Alapítvány által elindított, és önkéntesek segítségével működő Adománybolt. A bárki által leadott megunt tárgyakat, ruhákat, háztartási eszközöket, elektromos berendezéseket, a boltban jelképes összegért értékesítik, majd a befolyt összeget a rászorulókat megsegítésére fordítják. Szintén a Család és Közösség Alapítvány kezdeményezése az éves jótékonyági Adventi vásár, melynek a bevételeiből szintén a hátrányos helyzetűeket segítik.

A Családsegítő és Gyermejjóléti Központ is folyamatosan fogadja be az adományokat, amely elsősorban ruhanemű, és továbbítja a szociálisan rászorultaknak.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Pécsváradon működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat, melynek tevékenysége elsődlegesen a helyben élő cigányok érdekeinek képviseletére, foglalkoztatási, köznevelési feladatok elősegítésére, a cigányság kultúrájának, hagyományainak ápolására, a szociálisan rászorultak támogatására kell irányulnia. A Nemzetiségi Önkormányzat feladatának ellátásában célszerű lenne szakmai támogatás igénybe vétele.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség problémáinak kezelése	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása, helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, álláskereső klub/tréningek tartása
Álláskereső alacsony, nem piacképes végzettsége	Általános iskolai felnőttoktatáson való részvétel segítése, középiskolai felnőttoktatásban résztvevők számának növelése
Ezekben a családokban élő gyermekek helyzete, iskolai előmenetele	Célzott óvodai, iskolai fejlesztések, városi ösztöndíj rendszer bevezetése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A 0-14 éves korú gyermekek száma szignifikánsan csökken az utóbbi időszakban. Ez a 3. számú táblázat öregedési indexéből is látható. A 0-14 éves korúak aránya a településen a születésszám csökkenésével folyamatosan visszaesik. Ezeket az adatokat támasztják alá demográfiai táblázataink és grafikonjaink is. A település lakosságának több mint fele (3953-ból 2256 fő) a 18-59 éves korosztályba tartozik, amely csoport nagy része éveken belül a 60 év feletti csoportját fogja növelni. A születésszámok azonban jelenleg nem mutatnak olyan mértékű növekvő tendenciát, amely az öregedési indexet meg tudná fordítani. A legutóbbi időszak központi családpolitikai intézkedéseitől várható javulás, azonban a térség gazdasági potenciáljának növekedése, a helyi, ill. környékbeli munkalehetőségek számának gyarapodása nélkül jelentős, tartós javulás nem várható.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	13	89
2013	11	n.a.
2014	13	n.a.
2015	7	n.a.
2016	12	72
2017	13	66
2018	11	89
Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés		

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5.§ n pont)

A védelemben vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelemben vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelemben veszi. (Gyvt.68.§ (1) bek.)

A 4.1.1 sz. táblázat mutatja, hogy Pécsváradon a védelemben vett 18 év alattiak száma az elmúlt években stagnált. A veszélyeztetett kiskorúak számának alakulása mögött a gyermekvédelmi jelzőrendszer hatékonyabb működése állhat. Tehát a veszélyeztetett státuszba kerülők számának alakulása arra is utal, hogy a településen jól működik a gyermekvédelmi jelzőrendszer. A védelemben vett gyermekek számának alakulása azt mutatja, hogy jól működnek az alapellátások, a családok egyre inkább önkéntesen együttműködnek, így az esetek sok esetben nem jutnak el hatósági intézkedésig, azaz védelemben vételig.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	172,5
2013	169,5
2014	162
2015	160
2016	145
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen az elmúlt években folyamatosan csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma. Ma a 0-18 éves korú gyermekek kb. 20 %-a részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Ez a tendencia a következőkkel magyarázható: a gyermekvédelmi kedvezmény megállapításakor a család egy főre eső bevétele nem haladhatja meg a mindenkori nyugdíjminimum 130 illetve 140%-át. A nyugdíjminimum összege azonban 2008 óta változatlan, míg a különböző bérminimumok legalább az infláció mértékét követték. Ezért olyan családok estek el a támogatástól évről évre, akik – annak ellenére, hogy korábban még jogosultak voltak – bérük minimális emelkedése miatt pár ezer forinttal már meghaladták a limitet. Ezeket a családokat támogatta az önkormányzat a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény keretében (augusztus-szeptemberben iskolakezdéskor).

Ebben az alfejezetben említjük a hátrányos helyzetű gyermekeket is, mivel az Oktatási törvény szerint az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek hátrányos helyzetű, amelynek mindkét szülője - legfeljebb alapfokú iskolai végzettségű,
-legalább az egyik szülő aktív korúak ellátására jogosult, ill. 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott,

- lakáskörülményei a törvényben meghatározottak szerint elégtelenek.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll.

A hátrányos, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek problémaköréről megállapítható, hogy helyzetük jellemzően összetett, mind anyagi, mind szociokulturális tényezők által meghatározott. Ezért megsegítésük, felzárkóztatásuk akkor lehet eredményes, ha a problémák teljes spektrumát felöleli.

c) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen nem él magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben nem él kiskorú gyermek a településen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	3	414
2013	3	398
2014	3	372
2015	3	353
2016	3	329
2017	3	338

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Településünkön a Védőnői Szolgálat három védőnő alkalmazásával működik, akik három körzetben látják el feladataikat, valamint az iskola védőnői feladatokat is.

Körzeteikhez Pécsvárad egyes részei mellett további, környékbeli települések is tartoznak:

Pécsvárad III. körzet: Erdősmecske, Lovászhetény, Pusztakisfalva

Pécsvárad II. körzet: Szilágypusztá, Apátvarasd, Zengővárkony

Pécsvárad I. körzet: Csokoládépusztá, Nagypall, Martonfa

A védőnők először a tanácsadáson találkoznak a várandós anyákkal és azt követően folyamatosan tartják velük a kapcsolatot. Cél a várandósság időszakának, majd a megszületett csecsemő fejlődésének figyelemmel

kísérése. Erre egyrészt az Egészségügyi Központban tartott tanácsadáson nyílik lehetőség, ahol meghatározott időpontban szülész-nőgyógyász, illetve gyermekorvos is jelen van, másrészt a védőnők a családgondozások során győződnek meg a kismamák, anyukák és gyermekeik állapotáról.

A védőnők feladatai közé tartozik:

- várandós anyák és a 0-18 éves korú gyermekek és családjuk gondozása
 - tájékoztatás, tanácsadás, az egészségmegőrzés, az optimális környezeti feltételekre vonatkozóan (helyes táplálkozás, káros szenvedélyek megelőzése, egészséges életmód)
 - a gyermekek megfelelő érzelmi, értelmi fejlődésének elősegítése, biztosítása, veszélyeztetettség megelőzése.
- A védőnők – a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként – egészségügyi veszélyeztetettség esetén a szülész-nőgyógyással, illetve a gyermekorvossal együttműködve gondozzák a családokat, szociális veszélyeztetettség esetén lépéseket tesznek a fennálló körülmények megváltoztatására, mely a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve valósul meg. Mint ahogy azt már említettük a veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek számánál, az alapellátás és annak jelzőrendszere jól működik Pécsváradon, mindenki számára hozzáférhető az ellátás.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Pécsváradon az egészségügyi alapellátást 3 háziorvos és egy házi gyermekorvos látja el az önkormányzattal kötött szerződés alapján területi ellátási kötelezettséggel vállalkozási formában. Betöltetlen praxis a településen nincsen. A fogorvosi alapellátás szintén biztosított, amely az iskola fogászattal kapcsolatos teendőket is ellátja. A gyermekek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférése Pécsen biztosított.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2012	0	41686	4647	0	1
2013	0	40310	4877	0	1
2014	0	41458	4728	0	1
2015	0	42199	4693	0	1
2016	0	42368	4471	0	1
2017	0	40348	4283	0	1

c) gyermekjóléti alapellátás

Gyermekjóléti Szolgálat:

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és

megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekvédelem rendszerében 2016 óta jelentős változások történtek. A járási székhely települések – így Pécsvárad is – intézményei gyermekjóléti központként is működnek új feladatkörökben. Az intézményen belül a gyermekjóléti szolgálat önálló szakmai egységet képez és önálló szakmai egységként működik, 3 munkatárs végzi a városban és 12 településen a Szolgálathoz rendelt feladatokat. A Központ feladatköre a járás valamennyi településére kiterjed. Ezen a munkaterületen 5 fő látja el a feladatokat. A tárgyi feltételek a munkavégzéshez részben adottak, a szolgálat épülete azonban rossz állapotban van, mely megnehezíti a szakszerű munkavégzést. Az intézmény eszközparkja, bútorzata, belső terei is megújításra szorulnak.

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátása bölcsődei és óvodai nevelés keretén belül valósul meg. Városunk területén Pécsvárad Német Nemzetiségi Önkormányzatának fenntartásában működik a Pécsvárad Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde intézmény keretein belül. A bölcsőde a Gesztenyés úti épületben, az óvoda pedig a Gesztenyés úti és a Vár utcában a megújult épületben fogadja a gyerekeket.

Családi napközi nem működik településünkön.

A bölcsődei ellátásban, mint ahogy azt a 4.3.3. sz. táblázatból is látható, mindössze 14 férőhely van. A nők munkaerő piaci pozíciójának előnyösebbé tétele, ezáltal a családok stabilabb anyagi helyzetének elősegítése érdekében fontos a bölcsődei férőhelyek számának növelése.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	1	14	n.a	0
2013	1	16	n.a	0
2014	1	14	n.a	0
2015	1	16	n.a	0
2016	1	14	n.a	0
2017	1	12	n.a	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012			0	n.a.
2013			0	n.a.
2014			0	n.a.
2015			0	10
2016			0	5
2017			0	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

Az óvodai ellátás adatait az alábbi táblázat mutatja:

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	n.a.	5	140	2	137	0
2013	n.a.	6	150	2	135	0
2014	n.a.	6	150	2	126	0
2015	n.a.	6	150	2	140	0
2016	n.a.	6	150	2	130	0
2017	n.a.	6	150	2	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az Óvoda két feladat ellátási helyszínen működik, összesen 150 férőhelyjel. A településen élő családok gyermekei mellett a környező falvakból is fogad gyermekeket. Szakember ellátottsága teljes. Fenntartója a Pécsváradi Német Nemzetiségi Önkormányzat.
Az óvoda Vár utcai épülete Európai Uniós pályázati forrásból újult meg.

Gyermekevédelem

A gyermekek védelme a Gyermekevédelmi törvény alapján a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekevédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekevédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A gyermekevédelem területén a gyermekjóléti szolgálat keretében a védőnő, az óvoda és az iskola ifjúságvédelmi felelőse, a rendőrség, az önkormányzat közreműködésében működik a jelzőrendszer. Célja a gyermekeket érintő veszélyhelyzet feltárása, annak megelőzése, illetve megszüntetése érdekében a szükséges intézkedések megtétele.

A gyermekek veszélyeztetettségét észlelő és jelzőrendszer jól működik településünkön, a felek együttműködése megfelelő. Összességében elmondható, hogy az észlelő- és jelzőrendszer több tagjával napi kapcsolatban áll a Gyermekjóléti Szolgálat, mind a szakmai, mind pedig a személyes kapcsolat elősegíti a rugalmas, a gyermekek érdekeit szem előtt tartó közös munkát.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítása nem kötelező önkormányzati feladat, azt az állam biztosítja a gyermekek részére.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A korábbiakban már bemutattuk településünkön az egészségfejlesztési, sport-, és szabadidős programokat. A gyermekek számára szabadidős és szünidei programok szervezésében településünkön kiemelkedő tevékenységet folytatnak az Önkormányzat intézményei együttműködve a település több civil szervezetével. Fontos szerepe van a programok szervezésében, lebonyolításában a Művelődési Ház munkatársainak.

A Művelődési Házban többnyire kreatív foglalkozásokat szerveznek. A szünidőben is számos program látogatható. Ilyenek például a különböző ünnepekre – húsvét, karácsony – történő felkészülések. Szinte az egész nyár alatt, folyamatosan zajlanak különféle táborok az egészségmegőrzés, a bűnmegelőzés témakörében, de hagyományőrző, kézműves táborokat is szerveznek. Itt történik az önkormányzatok számára kötelező feladat, a nyári gyermekfelügyelet ellátása is.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A Gyvt. 41. § (1) értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A gyermekétkeztetést településünkön intézményi keretek között a Család- és Gyermekjóléti Központ, Szolgálat és Gyermekétkeztetési Intézmény és az óvoda Német Nemzetiségi Önkormányzati fenntartásban működő konyhája biztosítja. Településünkön a gyermekétkeztetés megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése azon követelményének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. A településen biztosított az életkor specifikus étrend.

Biztosított továbbá az, hogy az intézményekben az arra jogosultak igénybe vegyék az ingyenes, illetve kedvezményes étkeztetést.

A nyári étkeztetést az Önkormányzat a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően oldja meg.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A fent említett hátránykompenzáló juttatásokon kívül, pozitív diszkrimináció érvényesül a Művelődési Ház által szervezett egyes szabadidős programok, táborok szervezése során is, melyeken a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részvételét elérhetővé teszik számukra.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása.

A pécsváradi Óvoda adatait a fentiekben mutattuk be. Az óvodai férőhelyek száma jelenleg 150. Minden óvodáskorú gyermek ellátása biztosított. Fontos, hogy helyhiány miatt az elmúlt években egy gyermek sem lett elutasítva. Az óvodai ellátás adatait a 4.4.2 táblázat mutatja.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését ellátja az intézmény, a szakember ellátottság minden területen biztosított. Az óvodában gyógypedagógust külön nem foglalkoztatnak, gyógypedagógiai csoport nincs, viszont az egyik gyógypedagógiai végzettséggel rendelkező óvónő munkaidejében ellátja a gyógypedagógiai feladatokat, így a fejlesztő foglalkozásokat is ő tartja.

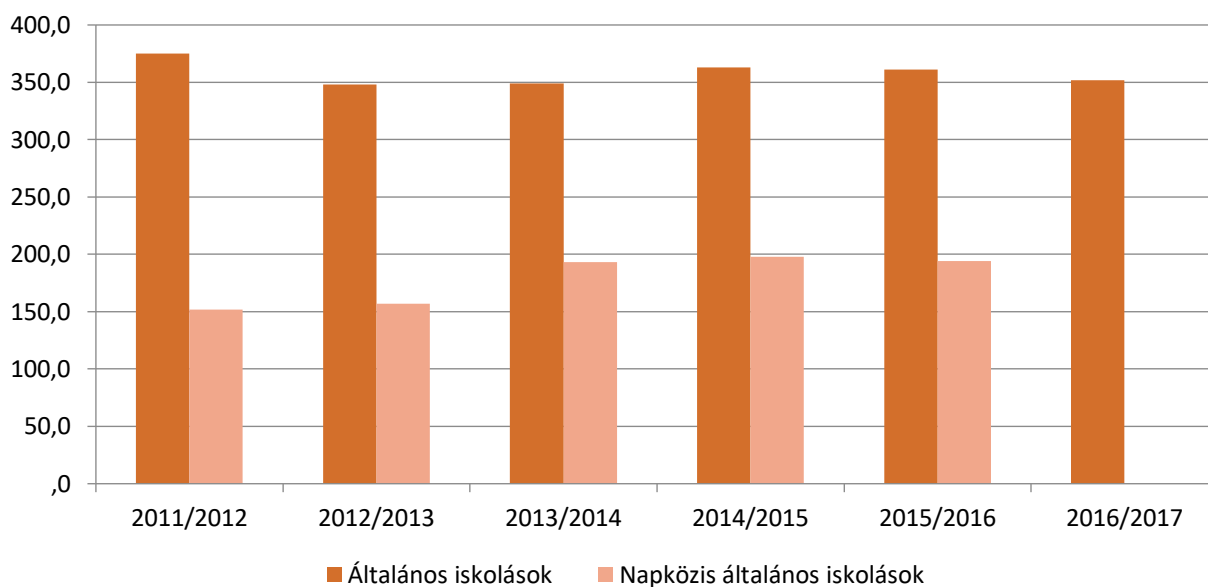
Pécsváradon az általános iskolai oktatás a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában működő Kodolányi János Német Nemzetiségi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola keretében zajlik, továbbá a Baranya Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium (BM EGYMI) intézményében. Az alábbi táblázatok összesítve mutatják a két iskola adatait. Megfigyelhető, hogy az elmúlt években a gyermeklétszám 350 fő körül stagnál.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	171	204	375	152	40,5%
2012/2013	157	191	348	157	45,1%
2013/2014	173	176	349	193	55,3%
2014/2015	187	176	363	198	54,5%
2015/2016	173	188	361	194	53,7%
2016/2017	173	179	352	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Általános iskolai tanulók és napközisek száma (fő)

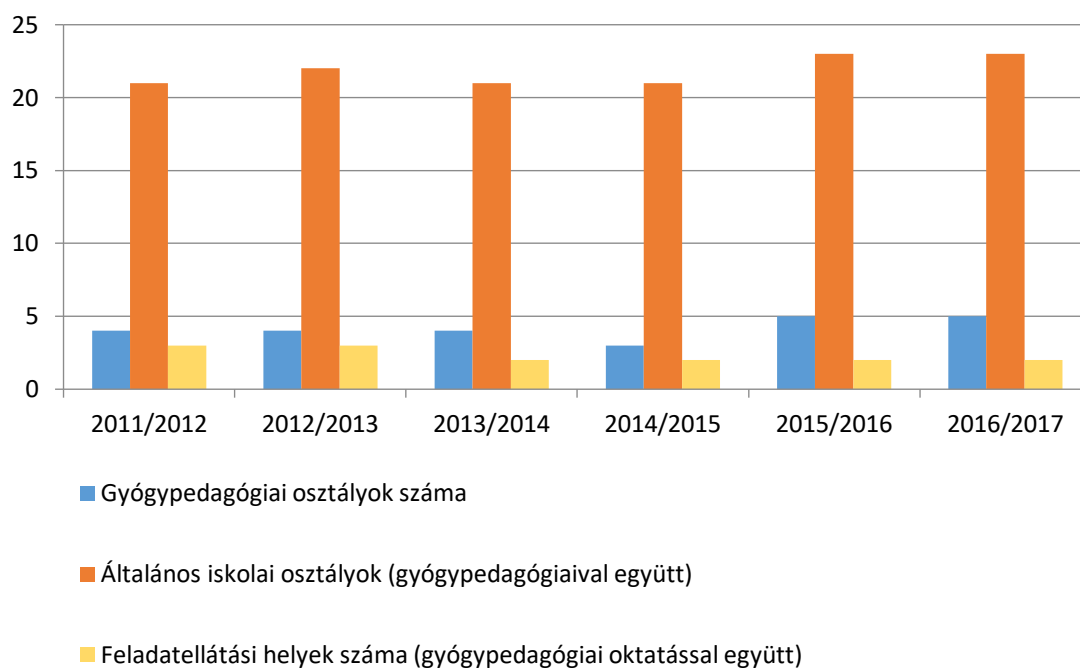

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	4	21	3
2012/2013	4	22	3
2013/2014	4	21	2
2014/2015	3	21	2
2015/2016	5	23	2
2016/2017	5	23	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Általános iskolák adatai - gyógypedagógia

A településen élő összes gyermek számára megoldott az általános iskolai oktatás. A teljes tanulói létszám mutatja, hogy az intézmények más településekről is fogadnak diákokat.

A kötelező személyi feltételek mindkét intézményben adottak a BM EGYMI intézményében a dolgozók nagy része, 12-en gyógypedagógusok, szaktanítást 2 tanár végez. Mindkét intézményben megoldott a gyermekvédelmi felelős feladatköre. A BM EGYMI intézményében gyermekvédelmi felelős tanár, a Kodolányi Általános Iskolában az osztályfőnökök látják el e feladatot. Főfoglalkozású iskolapszichológus csak a Kodolányi Iskolában került alkalmazásra, aki egyúttal ellátja a Pécsváradi Járásban működő többi általános iskolát is.

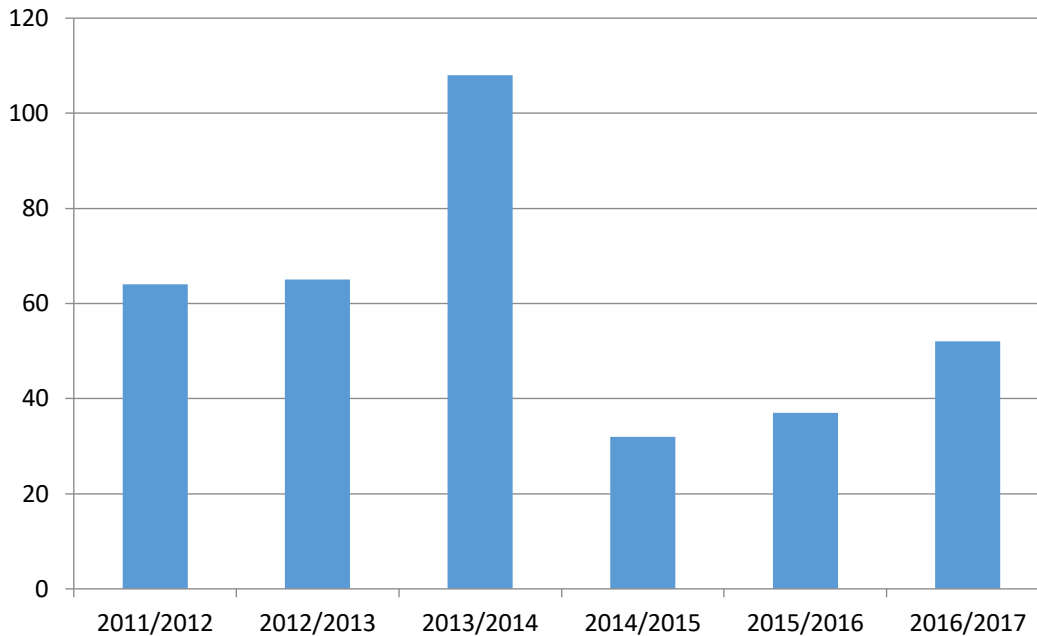
4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2011/2012	64
2012/2013	65
2013/2014	108
2014/2015	32
2015/2016	37
2016/2017	52

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az utóbbi években nappali oktatásban minden diák eredményesen fejezte be a 8. évfolyamot. A Kodolányi János Általános Iskolában évfolyamonként 2 osztály működik, egy nemzetiségi (A) és egy két tannyelvű (B). Az elmúlt években az évfolyamismétlők aránya az országos átlag alatt volt.

8. évfolyamot eredményesen befejezők száma a nappali oktatásban

A Kodolányi János Általános Iskolában alapfokú művészetoktatás is zajlik, mely már az óvodás korúak számára is hozzáférhető a sikeres „Zeneovi” keretében. A zeneoktatás térítés köteles.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodában 11 főállású pedagógust, valamint 5 dajkát alkalmaznak, melyből 1 fő gyógypedagógiai végzettséggel is rendelkezik. A szakember ellátottság képesítés szempontjából teljes.

Az óvodába rendszeresen jár logopédus, aki külön foglalkozik a gyerekekkel.

A Kodolányi Jánois Általános Iskolában 17 pedagógust alkalmaznak és két főállású gyógypedagógust. A Kodolányi Általános Iskolában 2018 óta alkalmaznak állandó jelleggel iskolapszichológust. A BM EGYMI intézményében 15 gyógypedagógus és 2 szaktanítást végző tanár dolgozik.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetés, jogellenes elkülönítés, intézményen belüli szegregáció a köznevelési intézményekben nem figyelhető meg. A Kodolányi János Általános Iskolában a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek osztályonkénti megoszlása nem kiegyenlített, de ennek okát korábban már említettük.

d) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az Általános Iskolában a törvényi előírásoknak megfelelően a sajátos nevelési igényű tanulókkal tanórán kívüli fejlesztő foglalkozások keretében gyógypedagógus és tanulásában akadályozottak pedagógiája szakon végzett pedagógus foglalkozik. 2019 januárjától a Család- és Gyermekejóléti Központ alkalmazásában álló iskolai szociális munkás dolgozik a köznevelési intézményekben, akinek feladatköre a család-gyermek-iskola/óvoda mind zökkenőmentesebb együttműködésének elősegítése a gyermek egészséges fejlődésének megvalósulása érdekében.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekjóléti szolgálat épülete és eszközei nem kielégítőek a szakszerű munkavégzéshez	A gyermekjóléti szolgálat épületének felújítása, eszközök, bútorok beszerzése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség biztosítása az Európai Unió egyik legfontosabb politikai célja. Az egyenlő esélyek biztosítására irányuló közösségi politika, változó tartalommal ugyan, de az európai integráció kezdete óta a Közösség napirendjén szerepel.

Különbséget kell tenni az egyenlő bánásmód biztosítása és az esélyegyenlőség politikája között. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. Az egyenlő bánásmóddal szemben az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein - oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb.

Az EU politikája nem kizárólag a nőkkel szembeni megkülönböztetést, hanem a nemek közötti diszkriminációt tiltja. Így az uniós férfi polgárok ugyanúgy élhetnek ezekkel a jogokkal, mint a nők. Bár a gyakorlatban a férfiakat sokkal kevesebb hátrányos megkülönböztetés éri, mint a nőket.

Sajnos az Európai Unió és a tagállamok erőfeszítései ellenére a nemek közötti esélyegyenlőség még ma sem valósult meg maradéktalanul a tagállamokban. A legtöbb tagállamban még mindig jelentősek a bérkülönbségek, elvétve találni csak női minisztert vagy magas szintű gazdasági vezetőt, mindennaposak a diszkriminatív álláshirdetések. A legfőbb versenytárshoz, az Egyesült Államokhoz képest ezen a téren is lemaradt az EU, sok még a teendő. Azonban jelentős különbség van az egyes tagállamok között, hiszen a skandináv országokban vagy Hollandiában sokkal előrébb tartanak ezen a téren, mint a mediterrán régió országaiban.

Az utóbbi évtizedekben jelentős jogalkotási és intézményi feladatokat vállalt fel az Unió annak érdekében, hogy tagállamaiban és az európai intézményekben ténylegesen érvényesüljön az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség közösségi elve.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A legutóbbi hivatalos adatok szerint a munkavállalási korú nők 4,08 %-a munkanélküli, míg a férfiak esetében magasabb a munkanélküliek aránya (4,96 %). Az utóbbi években is ez volt a jellemző.

A foglalkoztatottak számáról sajnos nincsenek helyi adatok, a táblázatban az egyszerű különbséget használtuk, viszont meg kell említenünk, hogy ez ebben a formában nem tükrözi a valóságot, hiszen nem tudjuk hányan nem regisztráltak a munkaügyi központhoz, hányan dolgoznak feketén, vagy külföldön, illetve, hogy hányan inaktívak. Országos adatok szerint a foglalkoztatott nők aránya kevesebb, mint a férfiaké. Ennek egyik oka, hogy a gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívak között (GYES, GYED, GYET). A munkanélküliségbe lépő nők egy része nem állásvesztő, hanem korábban inaktív volt. Megállapítható az is, hogy a munkanélkülivé vált nők a férfiaknál kisebb eséllyel jutnak vissza a munkaerőpiacra, következésképpen az átlagosnál hosszabb időt töltenek munka nélkül, mint a férfiak.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	1 394	1 420	n.a.	n.a.	109	108
2013	1 395	1 412	n.a.	n.a.	105	93
2014	1 408	1 404	n.a.	n.a.	89	86
2015	1 377	1 389	n.a.	n.a.	77	71
2016	1 355	1 360	n.a.	n.a.	67	56
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	61	44

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Országos adatok szerint a foglalkoztatást segítő és képzési programok elősegítik a munkavállalás esélyét. Ugyanakkor a munkanélküli férfiak nagyobb eséllyel vesznek részt vállalkozás-támogatási programokba és válnak vállalkozóvá. A bértámogatási programokba azonos eséllyel kerülnek be a nők és a férfiak. Helyi foglalkoztatási programként kezeltük az önkormányzatnál és intézményeinél folyó közfoglalkoztatási programokat. A közmunka programban településünkön többségében nők vesznek részt.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Pécsváradon a munkanélküliek száma az elmúlt években az országos tendenciával megegyezően csökkent, ezzel együtt a nők munkanélküliségi rátája is egyenesen csökkent. Nincsenek pontos adataink a munkanélküli nők iskolai végzettségére vonatkozóan. Összességében azonban elmondható, hogy a munkanélküliek 3,5%-a rendelkezik 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel, 32%-uk 8 általánossal, 35%-uk szakiskolai vagy szakmunkás végzettséggel, 24%-uk gimnáziumi végzettséggel, míg csupán 4%-uk főiskolai és 1%-uk egyetemi diplomával. Tehát érvényes, hogy minél magasabb a végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb esélye van bekerülni a munkaerőpiacra.

A településen lakó nők között 2011-es KSH adatok szerint nőtt azoknak a száma, akik nem végezték el az általános iskola 8. osztályát. Míg 2001-ben 1,5%, addig 2011-re ez az arány 5,3%-ra emelkedett, viszont azt arról nincsenek adataink, hogy közülük hány álláskereső.

Az iskolai végzettség és a munkanélküliség összefüggésére lásd a **3.2.5. sz. grafikont**.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az EU-ban bármelyik tagállamban is dolgozzon a közösségi polgár munkavállaló, nemétől függetlenül egyenlő értékű munkájáért, egyenlő bérhez van joga. Azonban az elmúlt négy évtized jogalkotása, közvéleményformáló munkája ellenére még mindig komoly különbség van az egyenlő értékű munkát végző nők és férfiak között. A bérkülönbség az EU tagállamaiban ágazatonként és országonként erősen változó. Ez a bérkülönbség a tagállamokban átlagosan 20% körül mozog, de egyes tagországokban eléri a 30%-ot is.

A hatályos magyar jog garantálja a nemek közötti egyenlőség megvalósulását, és egyenlő bánásmódra kötelezi a munkaadókat. Nem foglalkozik viszont külön az egyenlő bér kérdésével, különösképpen nem olyan hangsúlyosan, mint azt a közösségi jog teszi.

A köztisztviselői és közalkalmazotti körre vonatkozóan olyan illetmény-, illetve előmeneteli rendszer működik, amely elvileg kizárja a férfiak és nők eltérő bérezését. A szabad béralkuval rendelkező piaci szférában a munkabért a felek szabadon állapítják meg, ám rájuk is vonatkoznak a fenti tilalmak. Mindezek ellenére az EU-ban a közszférában is hasonló mértékű - 15% körüli - bérkülönbség érvényesül, mint a piaci szférában.

A település egészére vonatkozóan hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, hátrányos megkülönböztetés nem tapasztalható.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket.

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi

gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

A településen a gyermekek napközbeni ellátása bölcsődében, óvodában és az általános iskolában biztosított.

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközikben	férőhelyek összesen
			önkor-mányzati	egyéb			
2012	115	1	14	0	0	0	14
2013	107	1	14	0	0	0	14
2014	92	1	14	0	0	0	14
2015	87	1	14	0	0	0	14
2016	87	1	14	0	0	0	14
2017	n.a.	1	14	0	0	0	14

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A 3 év alatti gyermekek számához képest rendkívül alacsony a bölcsődei férőhelyek száma, továbbá családi napközi, vagy egyéb alternatív megoldás sem működik Pécsváradon. A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások elérhetősége sem jellemző a városban.

A közintézményekben ugyan van lehetőség részmunkaidős foglalkoztatásra, összességében azonban a településen ez a ritkább foglalkoztatási forma. A rugalmas munkaidő pedig egyáltalán nem fordul elő a közintézményekben. Megfelelő végzettséggel (min. érettségi és kitűnő nyelvtudás) Pécsen több részmunkaidős álláslehetőség van, viszont az alacsonyabb végzettségűeknek és velük együtt a többségnek a gyermek 2,5 éves koráig, az óvodába beíratásig otthon kell maradnia, kivéve, ha a család, nagyszülők segíteni tudnak a gyermek felügyeletében.

Az általános iskolás korúak esetében a napközi nyújt segítséget az anya visszatéréséhez a munkaerőpiacra. A napközis tanulók száma az utóbbi tanévekben emelkedett, az iskolások csaknem fele marad a napköziben délutánonként.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

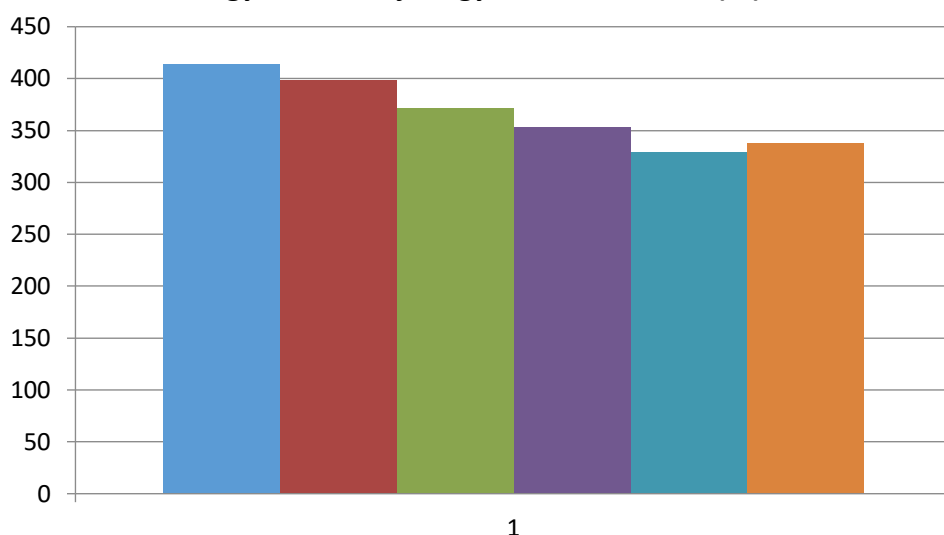
Az anya- és gyermekgondozás a településen három védőnő által megoldott. A védőnők gyakori családlátogatással segítik a várandós és a kisgyermeket gondozó anyákat. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma más településekhez képest jónak mondható, így van lehetőség a személyes kapcsolat megőrzésére, a hatékonyabb gondoskodásra.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyerme- kek száma	Átlagos gyermekszám vé- dőnőnként
2012	3	n.a.	414
2013	3	n.a.	398
2014	3	n.a.	372
2015	3	n.a.	353
2016	3	n.a.	329
2017	3	n.a.	338

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

Egy védőnőre jutó gyermekek száma (fő)

Megemlíthető egy sikeres önszerveződés, a „Baba-Mama klub”: A csoportban lehetőség nyílik, hogy a hasonló örömmel, sikerekkel, problémákkal bíró szülők megosszák tapasztalataikat, véleményüket egymással. A csoport összejevetelek kétheti rendszerességgel tartják.

Családi életre felkészítő foglalkozások - leszámítva a fenti klubot, mely a már gyermekes családoknak nyújt lehetőséget – a településen fiatal felnőtteknek nincsenek.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A rendőrséggel történt konzultáció alapján megállapítható, hogy településünkön nem jellemző a nőket érő, illetve a családon belüli erőszak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen nem működik olyan otthon, amely a krízishelyzetben lévő nőket, vagy családokat befogadná. A vizsgált időszakban nem is volt jellemző a krízisotthoni elhelyezés, de lényege az lenne, hogy lehetőleg vidéki otthon fogadja be a krízishelyzetben lévő anyát, menekülve a bántalmazó elől. A térségben a szolgáltatáshoz való hozzájutásra van lehetőség. 20 km-es körzetben több anyaothton is található, mind önkormányzati, mind alapítványi fenntartásban.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéleti szereplők között a nők aránya mindig is kiegyenlített volt. A 2010-es, majd a 2014-es választások alkalmával is a képviselőtestületben a nők száma meg is haladja a férfiakét. Említendő azonban, hogy vezető pozícióban (polgármester, jegyző) nő nem volt. Általában az oktatási, közművelődési és szociális intézmények vezető pozícióit töltöttek be nők. Az önkormányzatnál és intézményeinél összességében is a női dolgozók vannak többségben, a döntéshozói, vezetői pozíciókban azonban férfiak dolgoznak. A civil kezdeményezések is elsősorban nőktől indulnak, a civil szervezetek vezetői többnyire nők.

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2014	4	3
2015	3	4
2016	3	4
2017	3	4
2018	3	4

Forrás: Helyi
adatgyűjtés

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság.

A munkanélküliség össztársadalmi probléma, melyet a Munkaügyi Központ, az Önkormányzat, szociális intézmények szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni.

A kismamák problematikájának enyhítésére jó kezdeményezés a már említett önszerveződő „Baba-Mama Klub”. A Művelődési Ház - a GYES-en, GYED-en lévő kismamák képzettségi szintjén is javítandó - különböző szakkörök, nyelvtanfolyamok, számítógép ismereti, felhasználói képzési programokat is szokott szervezni.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Bölcsődei férőhelyek száma nagyon alacsony a 3 évesnél fiatalabb gyermekek számához képest	Bölcsődei férőhelyek bővítése
Családi életre felkészítő foglalkozások hiánya fiatal felnőtteknek	Foglalkozások szervezése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

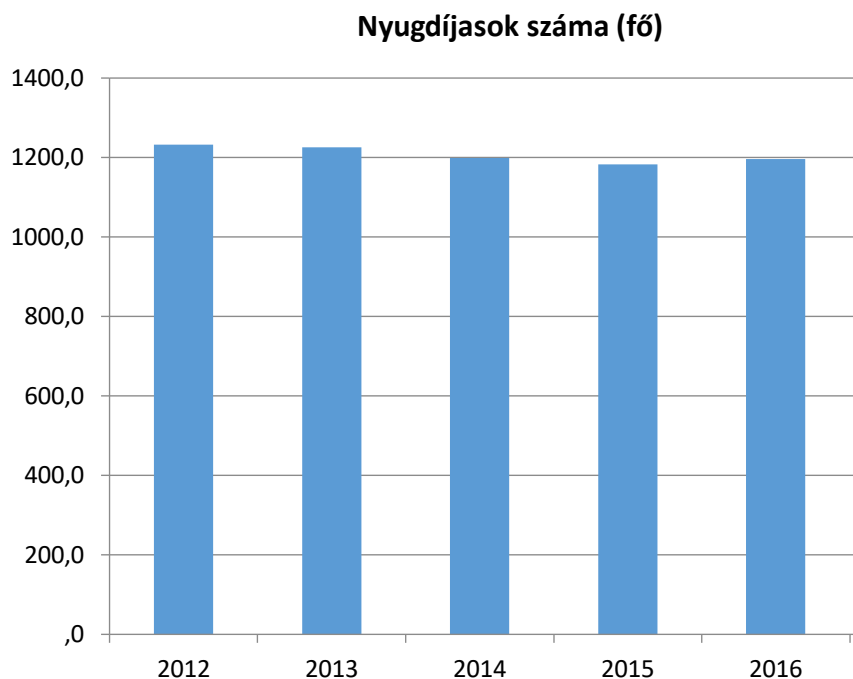
A lakosság jelenlegi összetételét megfigyelve megállapítható, hogy szinte minden Európai országhoz hasonlóan Magyarországon, így településünkön is magasabb a 60 éven felüliek száma a 0-17 évesek számához viszonyítva. A nők és férfiak összetételét tekintve egészen az aktív kor végéig, 65 éves korig valamivel magasabb a férfiak aránya a nőkhöz viszonyítva, majd ez jelentősen megfordul az időskorba lépve. A 65 év feletti nők aránya a település lakosságán belül 11,15 %, míg a férfiaké 7,63 %.

Az öregedési index pozitív, tehát valamivel nagyobb a 65 éven felüliek aránya a 0-14 évesekhez viszonyítva.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	530	703	1 233
2013	520	706	1 226
2014	503	696	1 199
2015	493	690	1 183
2016	498	698	1 196
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen ellátatlan időskorúak nincsenek. 2016-ban az összes nyugdíjas száma 1196, míg a 65 év felettek száma 753 fő. Sokan részesülnek rokkantnyugdíjban.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsági problémája nem jellemző a településen. A nyugdíjasok többsége nyugdíjból tartja fenn magát, illetve jellemző a háztáji gazdálkodás, önfenntartói céllal. Többen tartanak még sertést, baromfit, a legtöbb háznál van még veteményes kert, gyümölcsössel, zöldségekkel.

A rokkantnyugdíjasok egy része részmunkaidőben dolgozik helyben vagy a környéken.

Regisztrált álláskeresőként - az elmúlt években - 60 év feletti alig fordult elő a Munkaügyi Központnál.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A Pécsváradi Idősek Klubja rendszeresen szervez programokat, ismeretterjesztő előadásokat, kirándulásokat az időseknek a településen. Kereteiben működik a hímző kör, de tartottak már bemutató főzést is a fiatalabb korosztálynak. Szoros kapcsolatot ápolnak több település nyugdíjas klubjával, akikkel időközönként találkoznak, közös programokat szerveznek. Rendezvényeiknek a Művelődési Ház ad otthont.

A Pécsváradi Várbaráti Kör tagjai között is túlnyomó részben nyugdíjasok vannak. A Kör a város legaktívabb civil szervezete. Az Önkormányzat vállalkozásával közösen tagjai nyugdíj mellett, részmunkaidőben a Vármúzeum múzeumőri feladatait is ellátják. De tagjai mindig aktív szerepet vállalnak a város közösségi programjainak szervezésében, a város megszépítésében. A Család és Közösség Alapítvány önkéntese között is sok az aktív nyugdíjas.

Foglalkoztatást támogató egyéb programok a 20km-re levő Pécsen elérhetőek bárki számára.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az Önkormányzatnak erre vonatkozóan adata, információja nincs. A településen nem jellemző az időskorúak hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	217	28	13%	57	n.a.	n.a.
2013	198	33	17%	77	n.a.	n.a.
2014	176	24	14%	57	n.a.	n.a.
2015	148	24	16%	46	n.a.	n.a.
2016	123	22	18%	26	n.a.	n.a.
2017	104	19	18%	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés megoldott a Dr. Entz Béla Egészségügyi Központban. Szakorvosi vizsgálatra a háziorvos betegszállítást kérhet, melyet vállalkozás végez OEP támogatással.

Pécsvárad Város Önkormányzata a település minden lakosának biztosítja az egészségügyi alapellátását és a járóbeteg szakellátást a Dr. Entz Béla Egészségügyi Központban, melyek az alábbiak:

Alapellátás:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás.
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

Az egészségügyi alapellátást 3 területi ellátásra kötelezett háziorvos, 1 házi gyermekorvos, illetve a fogorvosi szolgáltatás vállalkozási formában valósul meg. Munkaidőn kívül a városban központi ügyelet van, melyet a helyben és a környéken háziorvosi szolgálatot ellátó orvosok teljesítenek.

A településre alkalmanként szűrőbusz érkezik, ahol további vizsgálatokat végeznek a jelentkezők számára.

A szociális szolgáltatások keretén belül a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások közül Pécsváradon a az önkormányzat köteles biztosítani az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a nappali ellátást. Mindezeket az Önkormányzat a Pécsvárad Gondozási Központon keresztül biztosítja. A Gondozási Központ látja el a településen, és a környék további 17 településén a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást is.

A Gondozási Központ továbbá biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátások közül a tartós elhelyezést biztosító, ápolást gondozást nyújtó idősek otthona szolgáltatást. Az otthon épülete, tárgyi feltételei az utóbbi időszakban elsősorban pályázati forrásokból javultak. A férőhelyek száma nem elegendő, évek óta növekszik a várólista, hiszen nem csupán a településről, hanem az egész országból fogadnak lakókat tekintet nélkül a jövedelmi/vagyoni helyzetre. A férőhelybővítés évek óta esedékes, annál inkább, mivel a településen is pozitív az öregedési index, azaz egyre nagyobb arányú az idősebb korosztály létszáma a fiataléhoz képest.

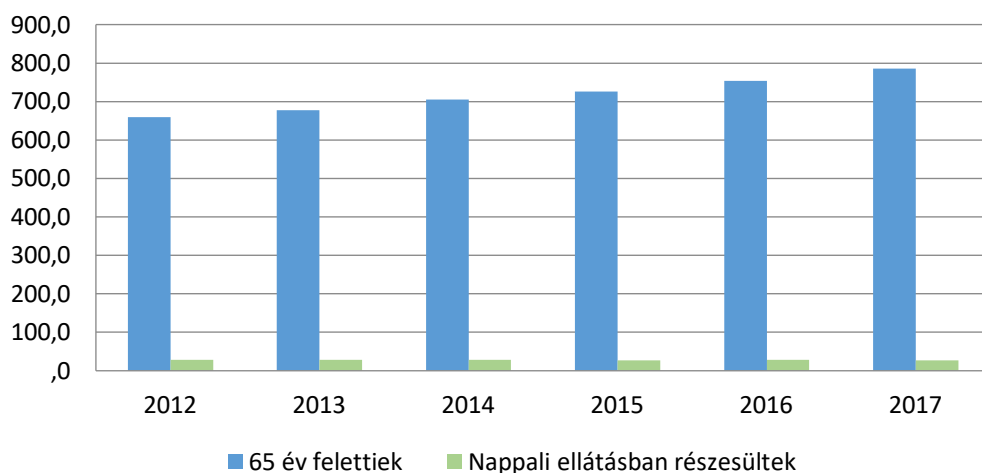
A Gondozási Központ alaptevékenységei közé tartozik a szociális étkeztetés is, amely révén az önkormányzat biztosítja a településen a szociális étkeztetés lehetőségét. Legalább egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodnak azoknak a szociálisan rászorultaknak, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. A szociális rászorultság feltételeit Pécsvárad Város Önkormányzata helyi rendeletben szabályozza. Az ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére történik, melyet az intézményhez kell benyújtani.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

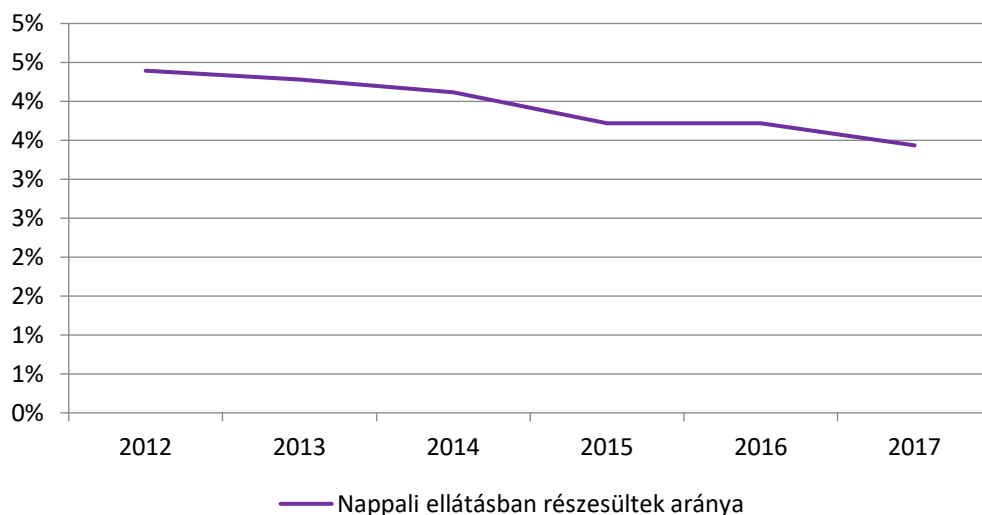
Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	660	29	4,39%
2013	677	29	4,28%
2014	705	29	4,11%
2015	726	27	3,72%
2016	753	28	3,72%
2017	786	27	3,44%

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

65 évnél idősebbek (fő)

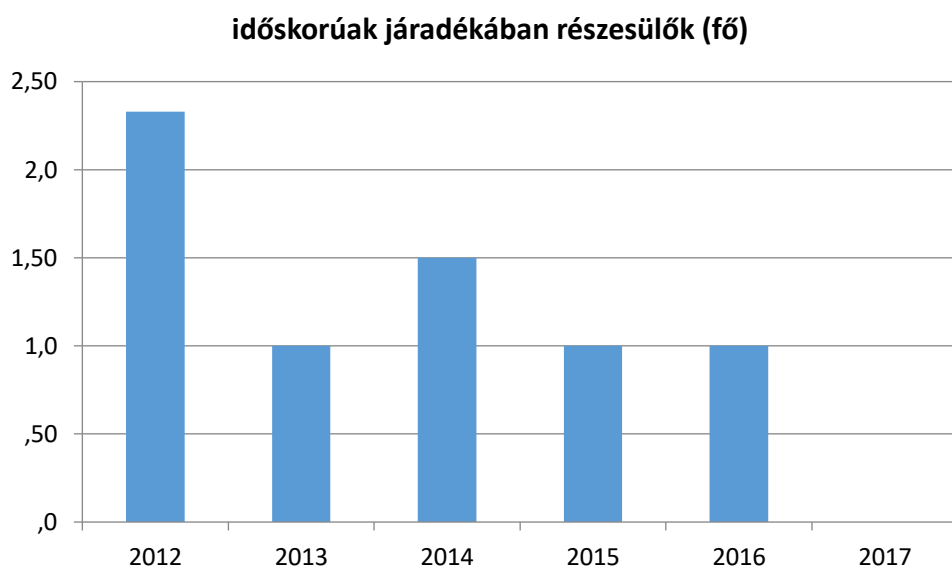
Nappali ellátásban részesülő 65 évnél idősebbek

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	2
2013	1
2014	2
2015	1
2016	1
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Településünkön Idősek Klubja működik, de a városban sok kulturális programot szerveznek, rendszeresen nyílnak kiállítások, tartanak művészeti bemutatókat, ismeretterjesztő előadásokat, mint ahogy azt már a korábbi fejezetekben kifejtettük. A Művelődési Ház és a Könyvtár ajtaja mindenki előtt nyitva áll a hét minden munkanapján, rendezvények alkalmával hétfőig is.

c) idők informatikai jártassága

A Művelődési Házban működött Teleház, melynek keretében alapszintű informatikai képzést is tartottak az időknek. A Könyvtárban van számítógépes terem, amit bárki használhat, de a Művelődési Ház irodájában, és a Családsegítő Szolgálatnál is rendszeresen segítenek, igény szerint levelek, kérvények megírásában, stb. Az időskorú lakosság egy része, még aktív, dolgozó korában már használta a számítógépet, így ők rendelkeznek felhasználói ismeretekkel.

6.4 Az időket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az Idősek Klubja a programjai szervezése során figyelembe veszi az idők életkorral járó sajátos igényeit. Évente Nyugdíjas Napot tartanak, ahova meghívják a településen élő összes nyugdíjast. A Várbaráti Kör is

rendszeresen szervez az idősebb korosztály számára is vonzó programokat, illetve kirándulásokat. Pécsre múzeumokba, színházi előadásokra külön buszos utakat szerveznek. De távolabbi úti célokat is látogatnak, egy, illetve többnapos kirándulások keretében.

Az idősebb korosztály számára külön egészségmegőrző program a településen nem működik, pedig körükben gyakori a szív- és érrendszeri megbetegedés, a cukorbetegség, melyek tünete, szövődményei a helyes életmód támogatásával csökkenthetők.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Férfi korosztály alacsonyabb várható élettartama	Egészségmegőrző programok szervezése
Kevés férőhely a Gondozási Központ idősök otthonában	Férőhelybővítés

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Településünkön kevés a foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára, sokszor nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. Jelenleg nincs a településen csak fogyatékkal élőket, vagy megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató munkáltató.

A fogyatékossgal élők számáról és fogyatékossguk mértékéről az Önkormányzatnak nincsenek pontos adatai. Közfoglalkoztatás keretében van fogyatékkal élő alkalmazottja van az Önkormányzatnak.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az Önkormányzat erre vonatkozóan nem rendelkezik adatokkal, a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomása.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Településünkön a korábban már részletezett Gondozási Központ intézmény keretében biztosított a házi segítségnyújtás és étkeztetés, melyeket, mint szociális alapszolgáltatásokat a fogyatékkal élők is igénybe vehetik.

A fogyatékossgal élők egy része időskorú. Az idősek nappali ellátását is a Gondozási központ végzi. Továbbá a Nyugdíjas Klub által szervezett rendezvényekre is bárki ellátogathat.

Mozgáskorlátozottak Körzeti Egyesülete is működik a településen, mely rendszeresen szervez közösségi programokat.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

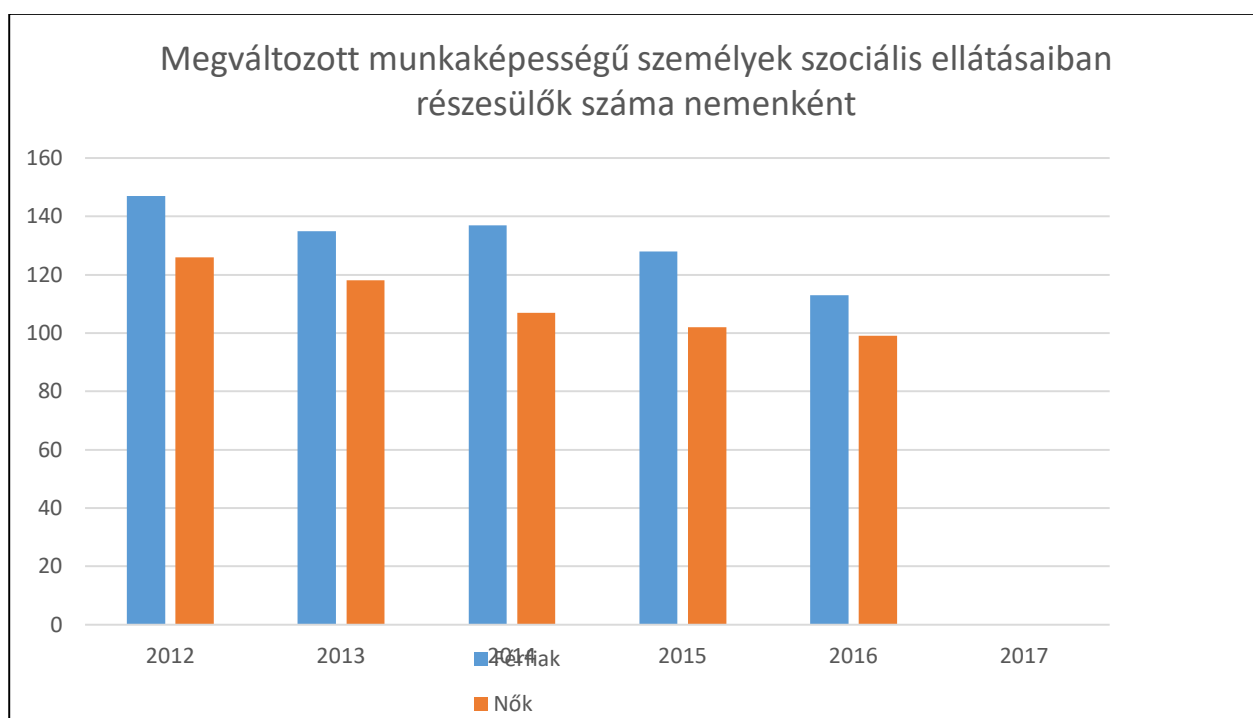
Pécsváradon a településen élők közül egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban a 2015-től érvényes módszertan szerinti kimutatás alapján 2015-ben éves szinten 3,3, 2016-ban 7,79 fő részesült. A megváltozott munkaképességűek ellátásaiban részesülők száma mindössze 120 fő, a lakosság 2,9%-a.

A fogyatékkal élők pontos számáról itt sincs adata az Önkormányzatnak.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	147	126	273
2013	135	118	253
2014	137	107	244
2015	128	102	230
2016	113	99	212
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

Fogyatékkal élő személyek számára nappali ellátást biztosító intézmény nincs településünkön. Ilyen típusú intézmény iránti igényről nincsenek információink.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A 7.3.1. sz. táblázatból is kitűnik, hogy a középületek egy részénél egyáltalán nem, vagy csak részben megoldott az akadálymentesítés. Szinte teljesen akadálymentesített a nemrégén átadott Kodolányi János Általános Iskola új épületrésze, valamint a szintén teljesen új Vár utcai óvoda épülete. Az iskola régi épülete, melyet az alsósok továbbra is használnak, azonban nem akadálymentes. Az Óvoda másik feladatellátási helyén a mozgásszervi fogyatékosok számára az akadálymentesítés az épületbe bejutás szintjéig megoldott, az épületen belüli közlekedésük azonban nem, illetve mellékhelyiség sem áll rendelkezésükre.

A BM EGYMI alap és középfokú oktatási intézménye teljes mértékben akadálymentes, a II. Béla Középiskola viszont nem az.

Az egészségügynek helyet adó épületben a mozgásszervi fogyatékosok számára megoldott az akadálymentesítés, leszámítva itt is a mellékhelyiségeket, de a más – látás, hallás – fogyatékosokkal rendelkező személyek részére nincs kiépítve az akadálymentes környezet. Ugyanez mondható el a Gondozási Központ Idősek Otthona épületéről is.

A Városi Könyvtárban és a Művelődési Házban, a Sportcsarnokban, valamint a Városházán az akadálymentesítés egyáltalán nem megoldott. A Polgármesteri Hivatal és Járási Hivatal épületében egy oldalsó bejáraton tudnak a mozgásszervi fogyatékosok bejutni, de csak a földszinti irodákba, az emeletre feljutás nem megoldott.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat épülete semmilyen tekintetben sem mondható akadálymentesnek.

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	
	középfok	igen/nem	nem	igen/nem	igen/nem	nem	nem	nem	nem	
	felsőfok	-	-	-	-	-	-	-	-	
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	-	-	-	-	-	-	-	-	
	járó beteg szakellátás	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	
	alapellátás	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	
kulturális, művelődési intézmények		nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	
önkormányzati, közigazgatási intézmény		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
szociális ellátást nyújtó intézmények		nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékos ügyi referens információi, fogyatékosok civil szervezetei

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos személy számára jogszabályban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Mint ahogyan az előző pontban kifejtésre került a középületek akadálymentesítése csak részben megoldott, egyáltalán nem megoldott a Polgármesteri Hivatal épülete esetében. Főként a mozgásszervi fogyatékosok számára történt meg az akadálymentesítés az épület földszintjére a Járási Hivatalba való bejutásig. A Polgármesteri Hivatal irodái az emeleten vannak, ahova nincs lehetősége feljutni a mozgásszervi fogyatékosoknak.

A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. Településünkön tovább kell lépni a kommunikációs akadálymentesítés megvalósítása terén, valamennyi fogyatékossgal rendelkező személy számára biztosítva a tájékozódás lehetőségét:

A gyengénlátók, színtévesztők számára érzékelhető nagyságban, formában, színben kell elkészíteni a tájékoztatást szolgáló látványelemeket.

A vakok számára hanggal, tapintható, letapogatható, megfogható elemekkel kell kiépíteni az információs elemeket.

A hallássérültek számára a hangos információkat szöveggel, képekkel, fénnel kell kiegészíteni.

A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni.

A kulturális programokhoz történő fizikai hozzáférés részben megoldott, hiszen e programok nagy része a Művelődési Házban realizálódik, melynek földszinti része akadálymentesen megközelíthető, mozgáskorlátozottak részére mosdó azonban nincs. Ugyanakkor az emeletre nem lehet akadálymentesen feljutni.

A Városi Sportcsarnokban sem történt meg teljes akadálymentesítés, így a mozgássérültek sportprogramokhoz történő hozzáférése korlátozott. A küzdőtérre külön ajtón van lehetőség bejutni, de a lelátóra nincs.

a) munkahelyek akadálymentesítettsége

A Hivatal épületét és az önkormányzati intézmények épületeit már korábban tárgyaltuk akadálymentesítettség szempontjából. Az akadálymentesítés azért is fontos ezekben az épületekben, mivel a településen az állami szektor a legnagyobb foglalkoztató.

A versenyszféra munkáltatóiról nem áll az Önkormányzat rendelkezésére információ. Azonban elmondható, hogy ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása ugyan nehéz feladat a hatóságok előtt, azonban azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként el kell hogy végezzék. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló időszakban a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni e kötelezettségüknek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésben akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Akadálymentes parkolóhely településünkön nincs kijelölve.

A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése nem biztosított a településen.

Különös figyelmet szükséges fordítani arra, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános alapelvként jelenjen meg – és ezáltal minden vonatkozásban érvényesüljön – az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A BM EGYMI intézményében a 18 év alatti fogyatékkal élők nappali ellátását végzik, továbbá kollégium is működik.

A mozgáskorlátozottak közül többen rendelkeznek már a településen motoros speciális járművel, mely a tavaszi, nyári és őszi időszakban alkalmas a közlekedésre. Szükség esetén a család és a szomszédok szoktak segíteni.

A felnőtt korosztály számára nappali ellátás csak a 20 km-re levő Pécsen található.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Mozgáskorlátozottak számára egyre több intézmény, ill. szolgáltatást nyújtó épület környezetében biztosítanak külön parkolóhelyet.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Fogyatékkal élők számára, betegségeikre vonatkozó adatok hiánya	Adatgyűjtés a fogyatékkal élőkről
Önálló életvitelt segítő programok hiánya a felnőtt fogyatékkal élőknek	Programok szervezése, Pécsre jutás segítése
Középületek, közutak akadálymentesítésének hiánya	Középületek, közutak akadálymentesítése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Civil szervezet neve	A szervezet tevékenységéhez kapcsolódó közfeladat
Pécsváradi Várbaráti Kör	Közösségi, kulturális programok szervezése
Zengő Vidék Családi Erőforrás Központ	Programok, tréningek szervezése, állandó tanácsadás családoknak
Mozgáskorlátozottak Egyesülete	Mozgáskorlátozottak érdekeinek képviselete, programok szervezése
Pécsváradi Polgárőr Egyesület	Közbiztonság
Pécsváradi Spartacus Sportegyesület	Egészséges életmód, sport
Család és Közösség Alapítvány	Hátrányos helyzetűek segítése, önkéntes munka
Felvidékiek Klubja	Közösségi programok szervezése
Warad2015 Alapítvány	Közösségformálás, karitatív tevékenység
Nyugdíjasok Körzeti Egyesülete	Közösségi programok szervezése

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Pécsváradon Német Nemzetiségi Önkormányzat, és Roma Nemzetiségi Önkormányzat is működik. Az önkormányzat mindkettővel kötött együttműködési megállapodást. A Német Önkormányzat az Óvoda fenntartója, valamint minden évben többször szervez programokat, melyekhez az Önkormányzat is segítséget nyújt. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat, mint ahogy azt már korábban is említettük nem vállal aktív szerepet a közösségi életben.

A településen működő Kodolányi János Német Nemzetiségi Általános Iskola fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Pécsi Tankerülete.

Az önkormányzat a településen működő civil szervezetek kezdeményezéseit, lehetőségeihez mérten anyagilag is támogatja. Ezen kívül az önkormányzat különböző kedvezményekben részesíti az egyes szervezeteket. Például a civil szervezetek térítésmentesen vehetik igénybe a Művelődési Ház közösségi helyiségeit és szakmai segítségét, a gyermekek sportolási lehetősége ingyen biztosított a Sportcsarnokban.

A Művelődési Ház több civil szervezet bejegyzett székhelye.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Önkormányzata tagja a Pécsváradi Szociális Társulásnak. Pécsvárad Város

a) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Német Nemzetiségi Önkormányzat rendszeresen szervez hagyományörző programokat, melyek célja a kultúra megőrzése és megismertetése a település többi lakójával, támogatják a nemzetiségi oktatást az iskolában, táborokat szerveznek a gyermekeknek, együttműködnek a többi civil szervezettel (Nyugdíjas Klub, Mozgáskorlátozottak Egyesülete, stb.). A Német Önkormányzatnak aktív szerepe van a Testvértelépülésekkel való kapcsolattartásban.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Civil szervezet neve	A szervezet célcsoportokkal kapcsolatos tevékenysége
Pécsvári Várbaráti Kör	Közösségi, kulturális programok szervezése, idősek számára közösségi programok, nyugdíjasok foglalkoztatásának segítése a várban
Zengő Vidék Családi Erőforrás Központ	Programok, tréningek szervezése, állandó tanácsadás családoknak, nőknek, gyermekprogramok, nyári napközi gyermekeknek, munaerőpiaci tréning
Mozgáskorlátozottak Egyesülete	Mozgáskorlátozottak érdekének képviselése, programok szervezése, támogatásokhoz való hozzájutás elősegítése
Pécsvári Polgárőr Egyesület	Közrendet, közbiztonságot támogató szervezet, bűnmegelőzés
Pécsvári Spartacus Sportegyesület	Sportolási lehetőség biztosítása
Család és Közösség Alapítvány	Adománygyűjtés, adományozás szociálisan rászorultak részére, jótékonyági alkalmak szervezése
Felvidékiek Klubja	Közösségi programok szervezése
Warad2015 Alapítvány	Közösségformálás, karitatív tevékenység
Nyugdíjasok Körzeti Egyesülete	Közösségi programok szervezése nyugdíjasoknak, időseknek

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők főként a foglalkoztatás terén tudnak bekapcsolódni az esélyegyenlőségi feladatokba. A helyi vállalkozók rendszeresen támogatják a helyi rendezvényeket, jótékonyági alkalmakat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére.

A dokumentum készítéséhez szükséges adatok, információk gyűjtését a Polgármesteri Hivatal munkatársa, a HEP készítője szervezte a polgármester megbízásából. E tevékenységbe bekapcsolódtak a Pécsváradi Közös Önkormányzati Hivatal osztályai, az egészségügyi alapszolgáltatásban résztvevők, a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmény, a közművelődést szervező intézmény, köznevelési intézmények.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere első körben a személyes kapcsolatfelvétel volt, majd az online, illetve telefonos kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum-tervezet véleményezésére koncentrált.

A Program elkészítésébe bevontak

Pécsváradi Közös Önkormányzati Hivatal	Dr. Fenyvesi János Jegyző, Pasinné Schneider Katalin szociális ügyintéző, Bori Gábor műszaki csoport, Fullér Péter pénzügyi csoport, Halmainé Speigl Anikó népszámlálástartó
Pécsváradi Járási Hivatal	Régerné Szabó Katalin hivatalvezető helyettes,
Pécsváradi Gondozási Központ	Hujbertné Pej Márta igazgató
Családsegítő és Gyermekegészségügyi Központ, Szolgálat és Gyermekegészségügyi Intézmény	Mezey Mihály intézményvezető
Kodolányi János Német Nemzetiségi Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény	Tóth Györgyi igazgató
Művelődési Ház	Bognár Gyöngyvér vezető
Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde	Weintrautné Benács Zsuzsanna intézményvezető
Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Kőszegi Nándor vezető
Német Nemzetiségi Önkormányzat	Baumann Mihály vezető

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az a) pont szerinti szervezetek részére az esélyegyenlőségi program tervezete megküldésre került, írásban megtehetik észrevételeiket.

Pécsváradi Város Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja a Pécsváradi Közös Önkormányzati Hivatalban ügyfélfogadási időben bármikor a lakosok rendelkezésére áll, valamint az önkormányzat honlapján közzétételre kerül, így a város teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőség folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Munkanélküliség Alacsony iskolai végzettség Elégtelen lakhatási körülmények Külterületen élők életkörülményei	Közfoglalkoztatás/tréning Felnőttoktatás bővítése Szociális bérlekások építése, tanyagondnoki szolgálat megszervezése
Gyermekek	Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat épületének és eszközeinek hiányossága	Gyermekjóléti szolgálat felújítása
Nők	Bölcsődei férőhelyek alacsony száma Családi életre felkészítő foglalkozások hiánya fiatal felnőtteknek	Bölcsőde bővítése Családi életre felkészítés
Idősek	Férfi korosztály alacsonyabb várható élettartama Kevés férőhely a Gondozási Központ idősök otthonában	Egészségmegőrző programok Idősek Otthona férőhelybővítése
Fogyatékkal élők	Fogyatékkal élők számára, betegségeikre vonatkozó adatok hiánya Önálló életvitelt segítő programok hiánya a felnőtt fogyatékkal élőknek Középületek, közutak akadálymentesítésének hiánya	Adatgyűjtés a fogyatékkal élőkről Programok szervezése Középületek, közutak akadálymentesítése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közmunkaprogram fenntartása	Önkormányzat, Munkaügyi Központ, TKKI, Helyi vállalkozások Felelős: polgármester
	Felnőttoktatás bővítése	Önkormányzat, Munkaügyi Központ Felnőtt képző Központ, intézmények Felelős: polgármester
	Lakókörnyezet fejlesztése	Önkormányzat, EON, Mezőföldvíz, Családsegítő és Gyermekjóléti Központ, Roma Nemzetiségi Önkormányzat Felelős: polgármester
Gyermekek	Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat épületének, berendezésének megújítása	Önkormányzat Felelős: polgármester
	Korai iskolaelhagyás megelőzése	Önkormányzat, Köznevelési intézmények vezetői

Nők	Bölcsőde bővítése	Önkormányzat, Óvoda Alapítványa Felelős: polgármester
	Felkészítés a családi életre	Önkormányzat szakemberei, Családsegítő dolgozói, Védőnők, Orvosok, Művelődési ház, Család és Közösség Alapítvány önkéntesek Felelős: polgármester
Idősek	Egészségmegőrző programok	Önkormányzat, Idősek Klubja, Művelődési Ház, Orvosok, Szakemberek, Sportcsarnok Felelős: polgármester
	Idősek Otthona bővítése	Önkormányzat, Gondozási Központ
Fogyatékkal élők	Adatgyűjtés a fogyatékkal élőkrol	Önkormányzat dolgozói Házi orvosok Gondozási Központ, Mozgáskorlátozottak Egyesülete
	Programok szervezése	Önkormányzat, Orvosok, Mozgáskorlátozottak Körzeti Egyesülete, Család és Közösség Alapítvány, Önkéntesek
	Középületek, közterületek, járdák akadálymentesítése	Városüzemeltetést ellátó intézmény, Önkormányzat, Rehabilitációs szakmérnök, Mozgáskorlátozottak Körzeti Egyesülete

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák fel tudnak zárkózni a közösséghez, valamint életminőségük és önálló életük fokozatosan javul.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életminősége folyamatosan javuljon, bővüljön a külterületen élők hozzáférési lehetősége a közszolgáltatásokhoz

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek testi és lelki fejlődését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek szociális és egészségügyi szolgáltatásainak biztosítására, illetve a nemzedékek közötti szolidaritásra.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a szülői és munkahelyi feladatok összeegyeztetését, az egyenlő esélyek érvényesülését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására és az akadálymentesítésre.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Közmunkaprogram fenntartása	A településen a munkalehetőségek száma korlátozott.	Munkanélküliségi ráta további csökkentése R: adatgyűjtés K: Álláskereső Klub létrehozása/szervezése H: Önkormányzatnál és intézményeinél foglalkoztatás, tartós elhelyezkedés	Nemzeti Foglalkoztatási Stratégia	- Közfoglalkoztatás továbbfolytatása - Helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása - Álláskereső klub/tréningek tartása	Polgármester	2020. 12. 31.	Munkanélküli ráta csökkenése R: Tréningeken résztvevők számának emelkedése K: Közfoglalkoztatásban részvételi lehetőség biztosítása H: Munkanélküli ráta csökkenése, foglalkoztatottak számának emelkedése	humán, pénzügyi (pályázat) Önkormányzat Munkaügyi Központ TKKI Helyi vállalkozások	pályázati úton olyan közfoglalkoztatási tevékenység, mely munkaerőpiaci szempontból és egyéb piaci szempontból is rentábilis
2	Felnőttoktatás bővítése	Magas az alacsony iskolai végzettségűek száma, mely megnehezíti a munkanélküliek elhelyezkedését.	R: Felmérés, Motiválás, Felzárkózás K: Érintettek 40%-a részt vegyen valamilyen képzésen H: Érintettek 80%-a részt vegyen valamilyen képzésen	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia EU 2020 Stratégia	Alacsony iskolai végzettségűek azonosítása, 8 általánossal nem rendelkezők felzárkóztatása, 8 általánossal rendelkezőknél szakma megszerzésének segítése	Polgármester	2020.12.31.	Megszerezett bizonyítványok száma	Önkormányzat humán erőforrása Munkaügyi Központ Felnőttképző Központ Oktatási helyszín biztosítása Oktatók Pénzügyi forrás - pályázat	Általános iskolából kikerülők, lemorzsolódók figyelése, képzésekre bevonása folyamatosan
3	Lakókörnyezet fejlesztése	A településen az infrastruktúra további fejlesztése, a vezetékes vízellátás és csatornahálózat teljes kiépítése, a külterületen élők hozzáférési lehetőségeinek javítása	R: Vezetékes vízellátás javítása, Tanyagondnoki szolgálat K: Csatornahálózat kiépítése H: Lakóépületek állagának javítása	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Roma Integráció Évtizede Program EU 2020 Stratégia	Szegregált lakókörnyezet minőségének tartós javítása, végső cél a telep felszámolása, a lakók integrálása a településbe.	Polgármester	2020.12.31.	Vezetékes ivóvízzel ellátott lakások száma Vezetékes gázzal ellátott lakások száma Csatornával ellátott lakások száma Közvilágítás	Pályázat közművek bevezetésére, lakókörülmenyek javítására Önkormányzat EON Mezőföldvíz Családsegítő Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Infrastruktúra karbantartása, állagmegőrzése
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekjóléti Központ, Szolgálat felújítása	Az intézmény épülete rendkívül elavult, nem megfelelő a szakszerű munkavégzéshez.	R: Az épület belső felújítása K: Berendezésének, eszközeinek korszerűsítése H: Az épület külső felújítása	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia "Legyen jobb a gyerekeknek" Nemzeti Stratégia EU 2020 stratégia	A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkavégzési körülményeinek javítása. épület felújításával és eszközbeszerzéssel.	Polgármester	2020.12.31.	Felújított épület Beszerzett eszközök	Pályázati forrás az építési és eszközbeszerzési költségekre Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Család és Közösség Alapítvány	A felújított épület karbantartása, fenntartási költségek csökkennek, Önkormányzat biztosítja a fenntartást, több

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
									Pécsvárad Vár Kft. köz munkások	program megvalósulása
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Bölcsőde bővítése	0-3 éves korú gyermekek száma jelentősen meghaladja az bölcsődei férőhelyek számát	K: Férőhelyek számának növelése H: A felmerülő igényekhez igazítani a férőhelyek számát	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	A nők elhelyezkedésének segítése, GYES-ről, GYED-ről való visszatérés segítése. HHH-s gyermekek korai bekerülésének lehetősége az alap szolgáltatásokba.	Polgármester	2020.12.31.	Férőhelyek száma Női foglalkoztatottak száma	Önkormányzat - Pályázati forrás férőhelybővítésre Dolgozók Bérköltségére	Fenntartási költségeket az Önkormányzat biztosítja
2	Felkészítés a családi életre	Fiatalkorú felnőttek, nők számára nem működik családi életre való felkészülésre, egészségmegőrzésre irányuló foglalkozás a településen.	A családi életre való felkészülés a nők körében, a gyermekvállalási kedv növelése	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	A Család- és Gyermekjóléti szolgálat valamint a védőnők és különböző szakemberek segítségével, olyan foglalkozássorozat szervezése mely a családi életre, kiemelten azon belül a nők szerepére összpontosít.	Polgármester	2020.12.31.	Foglalkozások száma Foglalkozáson résztvevők száma	Pályázati forrás Önkormányzat szakemberei, Családsegítő dolgozói, Védőnők, Orvosok, Művelődési ház helyszín, Család és Község Alapítvány önkéntesek	Önszerveződés ösztönzése hosszú távon, "önsegítő csoportok"
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Egészségmegőrző programok	A lakosságban az idősek között nagy a különbség a nők és férfiak aránya között. A férfiak átlagos élettartama rövidebb, nem szívesen mennek orvoshoz.	Az idősebb korosztály egészségi helyzetének javítása, betegségek tudatosítása, korai felismerés ösztönzése.	EU 2020 stratégia "Együtt az Egészségért"	Egészségmegőrzési témájú foglalkozások meghívott előadókkal, szakemberekkel. Szabadidős sport programok szervezése kifejezetten az idősek igényeihez igazítva.	Polgármester	2020.12.31.	Foglalkozások száma Résztvevők száma	Önkormányzat pályázat útján pénzügyi támogatás Idősek Klubja Művelődési Ház Orvosok, Szakemberek Sportcsarnok helyszín	Foglalkozásokon résztvevők által szervezett közösségi programok, ismeretek továbbadása
2	Idősek Otthona bővítése	Az idősek otthonában jelenleg csupán 30 férőhely van, a várólista rendkívül hosszú, évek óta igény a férőhelyszám bővítése.	H: Férőhelyek számának növelése	EU 2020 stratégia Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	A Gondozási Központ meglévő épületének bővítése hozzáépítéssel ugyan azon a telken, a már meglévő tervek alapján	Polgármester	2020.12.31.	Bővített férőhelyek száma	Önkormányzat pályázati úton szerzett pénzügyi forrás Gondozási Központ vezetősége, Nyugdíjas Klub	Férőhelyek bővülésével, nő az állami normatíva; a korszerűbb épület alacsonyabb költségen működik
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Adatgyűjtés a fogyatékkal élőkről	Fogyatékkal élők számára, betegségeikre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre	A felnőtt fogyatékkal élőkre vonatkozóan adatok nyérése,	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia EU 2020 Stratégia	Adatok gyűjtése a háziorvosoktól, a Gondozási Központ házi betegápolóitól.	Polgármester	2020.12.31.	Fogyatékkal élők pontos számáról adatok rendelkezésre állása	Önkormányzat dolgozói Háziorvosok Gondozási Központ	Adatbázis folyamatos, évenkénti frissítése

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		adatok. A probléma beazonosítása és a fejlesztés megfogalmazása ezért nehéz.	problémák pontosabb azonosítása érdekében.						Mozgáskorlátozottak Egyesülete	
2	Programok szervezése	Közösségi, kulturális élet ösztönzése, foglalkoztatási potenciálok feltérképezése.	A településen a fogyatékkal élők közösségi szerepének növelése, közösség kialakítása, foglalkoztatásuk elősegítése.	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Olyan rendszeres foglalkozások szervezése, mely a megfelelő szakemberek bevonásával, segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára.	Polgármester	2020.12.31.	Önálló életvitelt segítő foglalkozások száma Foglalkozásokon résztvevők száma	Önkormányzat Pályázati forrás Orvosok Mozgáskorlátozottak Körzeti Egyesülete Család és Közösség Alapítvány Önkéntesek	Egyesület keretében programok folytatása, foglalkoztatottság
3	Középületek, közterületek, járdák akadálymentesítése	A településen a középületek és közterületek, járdák akadálymentesítése részben megoldott. A járdák sok helyütt rossz állapotúak, mozgáskorlátozott parkoló az intézmények többségénél nincs.	R: Középületek teljes akadálymentesítésének megoldása, figyelembe véve a műemléki szabályozásokat K: Járdák akadálymentesítése H: Közterületek akadálymentesítése	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia EU 2020 stratégia	Polgármesteri Hivatal épülete, Óvodák, Múzeumok, Művelődési Ház, Sportcsarnok, Könyvtár, Gondozási Központ, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat épülete teljes akadálymentesítése Buszmegállók akadálymentesítése, Mozgáskorlátozott parkoló kialakítása a közintézmények előtt Járdák, Közterek akadálymentesítése	Polgármester	2020.12.31.	Akadálymentes intézmények száma Akadálymentes közterület nagysága	Városüzemeltetést ellátó Vár Kft. Önkormányzat - pályázati forrás Rehabilitációs szakmémők Mozgáskorlátozottak Körzeti Egyesülete	Karbantartások elvégzése, új intézmények eleve akadálymentes megépítése, igény esetén infó-kommunikációs akadálymentesítés bővítése

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

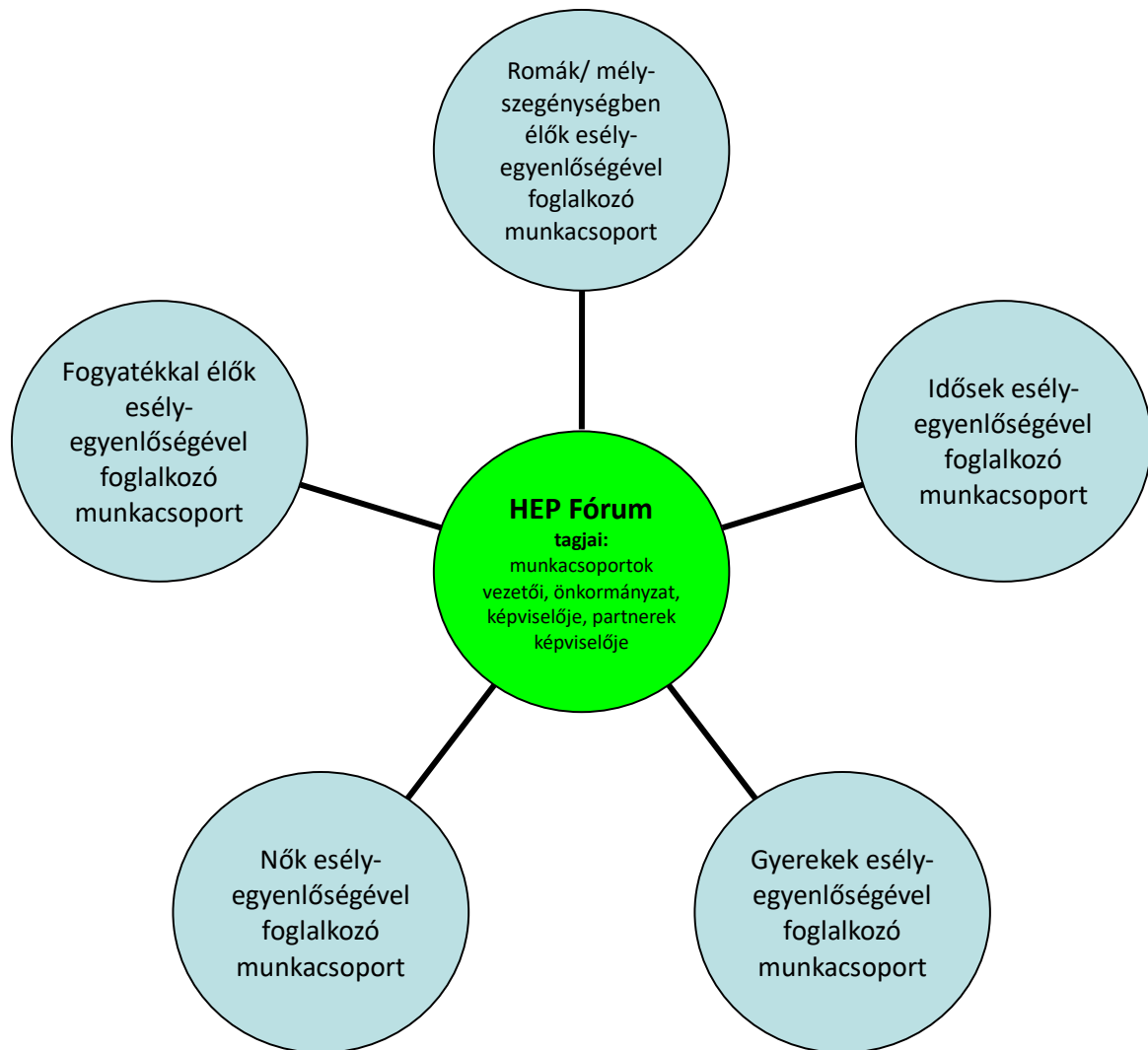
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről. Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-t, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a két évente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Pécsvárad város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Pécsvárad város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 35/2019. (IX.23.) számú határozatával elfogadta.

Pécsvárad, 2019. szeptember 23.

Zádori Lajos
polgármester